6 ИЮЛ 1992

Халқ денгиздир, халқ тўлқиндир, халқ кучдир!

ХАЛҚ СЎЗИ

خلق سوزی

ҲИЖРИЙ ҚАМАРИЙ, 1412 ЙИЛ, ЗУЛ-ҲИЖЖА, 30-КУН.
ШАМСИЙ, 1371 ЙИЛ, САРАТОН, 10-КУН.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасининг газетаси

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган 1992 ЙИЛ 1 ИЮЛЬ, ЧОРШАНБА, 125-СОН • 376 • НАРХИ СОТУВДА 1 СЎМ 50 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ТУРКИЯДА

ИСЛОМ КАРИМОВ: «ДУНЁГА ТУРКИЯ ОРҚАЛИ ЧИҚМОҚЧИМИЗ»

ИСТАНБУЛ. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов жаҳон иқтисодий анжуманининг «Қора денгиз иқтисодий ҳамкорлик минтақаси: Туркия ва Осиё республикалари» мавзуидаги кенгашида қатнашиш учун Туркияга келди.

Ҳурматли меҳмонни Турк аэропортида Давлат вазири Шариф Эрсон, ташқи ишлар вазири Ҳикмат Четин ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Каримов учрашув чоғидаги суҳбатларда Туркияга келганидан мамнун эканини таъкидлади. Ўзбекистон Республикаси Президенти ўз сўзида Туркиянинг ташқи сиёсат соҳасида олиб бораётган йўли Ўзбекистонга ҳам мақбул эканини, ўз мамлакатининг Туркия орқали ташқи дунёга чиқиш имкониятига эга бўлаётганини айтди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ: «ОТА ТУРК ЙЎЛИНИ ТАНЛАДИК, БУ ЙЎЛДАН ҚАЙТМАЙМИЗ»

БУРСА. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов «Ота Турк йўлини танладик, бу йўлдан қайтмаймиз» деди. У Бурсага давлат вазири Жавит Чоғларнинг таклифи билан келди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Чоғларнинг мулки бўлган фабрикаларда бўлиб, корхоналарнинг самарали иши унга маъқул тушганини айтди.

И. Каримов усмонлилар империясининг асосчиси бўлган Усмон Ғози ва Ўрхон Ғози музейларига борди.

Бурса вилоятининг аҳолиси Президентни илиқ кутиб олди.

Ўзбекистон Президенти вилоят ҳокими Нежоти Четинқоя қароргоҳида қабул қилинар-кан, усмонлиларнинг дастлабки пойтахти бўлган Бурса шаҳрига келганимдан ниҳоятда хурсандман, деди.

И. Каримов Ўзбекистоннинг Мустақилликка эришганига атиги бир йил бўлганини, шу давр мобайнида Туркия мадад бериб турганини мамнуният билан қайд этди. У сўзини давом эттириб шундай деди:

— Ҳаммамиз биргаликда ишлаб, барча қийинчиликларни енгамиз. Қудратли давлат бўлган Туркия биз учун катта мададдир. Биз Туркияни ўрнак деб биламиз. Бизнинг йўлимиз равон. Қийинчиликлар бор, аммо енгиб ўтамиз, таянчимиз — турк миллати, йўлимиз буюк доҳий Ота Турк йўлидир. Биз бу йўлдан қайтмаймиз.

Ислом Каримов Бурса ҳокими Нежоти Четинқояга, Бурса ҳокими эса Ўзбекистон Республикаси Президентига совғалар ҳадя этишди.

Туркиянинг Анадўлу ахборот агентлиги — ЎзАнинг махсус мухбири.

• Маънавият кўприклари

МИНТАҚАДА БАРҚАРОРЛИК БЎЛСИН

Сўнгги йилларда Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари раҳбарларининг учрашувлари анъанага айланди. 1990 йили Олмаотада, 1991 йили Тошкент ва Ашгабатда, 1992 йили Бишкекда бўлган учрашувлар чоғида қўшни ва қардош халқларнинг муштарак муаммоларини ҳамжиҳатлик билан ҳал этиш кераклиги таъкидланганди. Давлат раҳбарлари учрашувларида қабул қилинган қарорларни баҳамжиҳат амалга ошириш учун иқтисод, экология, фан, маърифат ва маданият соҳаларида уйғунлаштирувчи жараёнларни жадаллаштиришга кўмаклашиш, дўстликни мустаҳкамлаш борасида миллий-маданий марказлар, жамоатчилик ҳаракатлари, ташкилотлар ва жамғармалар фаолиятини мувофиқлаштириш, минтақада истиқомат қилувчи халқлар ўртасида ишонч ва миллатлараро келишувчилик муҳитини вужудга келтириш мақсадида Ўрта Осиё ва Қозоғистон халқларининг ҳамкорлиги ва тараққиётига кўмаклашувчи халқаро уюшмани таъсис этиш ғояси пайдо бўлганди. Бу ғояни минтақадаги республикалар ҳукуматлари ва зиёлилар вакиллари, таниқли жамоат арбоблари қўллаб-қувватлашган эди.

Пойтахтдаги Киночилар уйида Ўрта Осиё ва Қозоғистон халқларининг ҳамкорлиги ва тараққиётига кўмаклашувчи ана шу халқаро уюшманинг таъсис мажлиси бўлиб ўтди. Йиғилганлар низомни тасдиқладилар. Ўзбекистондаги Қозоқ миллий-маданий маркази раиси Ортиқбой Укубаев уюшмага президент этиб сайланди.

Х. МИРҲОДИЕВ.

ЭШИТМАДИМ ДЕМАНГЛАР

КПСС ВА... КАРТОШКА

● Михаил Горбачёв КПССдан ўчирилди.

КПСС Марказий Комитети Пленуми ҳамда КПСС Марказий Комитети аъзоларининг мажлисида ана шундай қарорга келинди. Собиқ коммунистлар уни «Партия ҳамда давлат ишини барбод қилишда» айблашди. Орадан икки кун ўтгач, Исроил бўйлаб сафар қилаётган Горбачёвга картошка совға қилинди. Исроиллик олимлар яратишган картофелнинг ушбу янги нави СССРнинг собиқ президенти номига — «Михаил» деб аталгач.

ЛЕНИННИНГ ЎРНИГА— ОДЕССЕЙНИНГ ЯЛОНҒОЧ ХОТИНИ

● Бундан бир йил илгари Печ шаҳри марказидан Лениннинг ҳайкали олинувди.

Венгриядаги ушбу саноат шаҳри ҳокимиятининг рухсати билан олиб ташланган Ильич ўрнига қип яланғоч Пенелопа — Грециянинг афсонавий қаҳрамони Одиссей хотининг ҳайкали ўрнатилди.

ЕЛЬЦИН СУҒУРТА ҚИЛДИРИЛДИ

● Суғурта оламида янги ташкилот «Стивест» фирмаси пайдо бўлди.

Давлат ихтиёридаги ушбу корхона Россия Президенти Борис Ельцинни... миллион сўмга суғурта қилдирди.

МИЛЛАТСИЗЛИККА ИЛК ҚАДАМ

● Киевда янги паспорт нусхаси пайдо бўлди.

Украинанинг ушбу фуқаролик ҳужжатида «миллати» деган анъанавий бўлинма йўқ(?!) Паспорт йил охирида тарқатилади.

СССР — ҲА! СНГ — ЙЎҚ!

● Останкино маркази ёнидаги Москва чодирлар шаҳарчаси ниҳоят тугатилди.

Уни вужудга келтирганлар Рус партияси аъзолари эди. Улар икки ҳафтадан кўпроқ муддат давомида митинглар уюштиришди. Партия аъзолари кўтариб чиқишган айрим шиорларни диққатингизга ҳавола этамиз: «Ленин ғоялари барибир тантана қилади!», «СССР — ҳа! СНГ— йўқ!»

ИШДАН БЎШАМОҚЧИМИСИЗ— УЧ МИНГ СЎМ БЕРИНГ!

● Ангар (Россия) электротехника заводида антиқа қоида пайдо бўлди.

Унга асосан корхонадан ишдан бўшатилган ёки ўз хоҳишига биноан кетган ишчилар маъмуриятга уч минг сўм миқдорида жарима тўлашлари шарт. Бу пуллар ишга қабул қилиниш билан боғлиқ жараёнлар — кадрлар бўлимида ҳужжатлар тўлдириш, турли рухсатномалар ва ҳоказоларни қоплаш учун олинади.

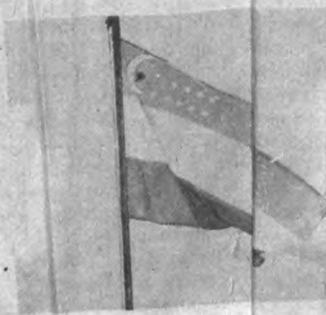

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ЎНИНЧИ СЕССИЯСИ ОЛДИДАН

АКСИНИ ТОПИШ ЛОЗИМ

Ушбу сессияни биз онча[illegible] ... чиқарган Фармонида ҳамбуён орзиқиб кутяпмиз. Не... шу йил март ойида фермки, ҳозирча барча вилоят... ерлар, ижарачилар билан учрайонларида ўнлаб, юзлаб ф... ларнинг синглари хўжалик... фикр-мулоҳазалар лойиҳафаолият юргизаётган бўл... да, мавжуднинг, ҳақ-ҳуқуқи... тасдиқлаш ўтадиган нусмизга қонун йўли билан мус... қонунда албатта ўз аксини топламанмиз. Сессияда «Ер... қон» (фермер) хўжалиги ... рисидаги қонун қабул қил... ганида Республикамиз Пре... дентининг ушбу масала юза...

Шарифжон ҳожи ВАЛИЖОНОВ, Ўрта райондаги «Дўстлик» ... хўжалиги бошлиғи.

МИЛЛИЙЛИК ҒОЛИБ ТУРСИН

— «Ўзбекистон Республи... қарамай, ҳанузгача ҳам ... ижтимоий-процессуал кодек... СССР қонунларидан нусча ўзгартириш ва қўшимча... кўчириб тайёрланган эски ... киритиш тўғрисида»ги ... қоидалар асосида иш олиб ҳамда «Гувоҳлар, жабрланувчилар, мутахассислар, тар... Қабул қилинади» жимонлар ва холисларнинг ... Қонунда Ўзбекистон Республикасининг ўзига хос хусусиятлари, миллий, тарихий урф-одатлари ва қадриятлари ўз аксини топиши, имконият даражасида улар ҳимоя қилиниши лозим. Қисқаси, бу сессиядан умидларимиз катта. ... мустақил давлат статусини ... ганига яқинда бир йил бў...

Й. НАСИМОВ, ... вилоят судининг ...

ЎН ИККИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ ЎНИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ЧАҚИРИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўнинчи с... ортага, 2 июль куни соат 10 да Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Мажлислар залида очилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари бугун, 1 июлдан 18 га қадар, эртага, 2 июль куни эртадан ... Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Мажлислар ... фойесида рўйхатга олинади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ВАКИЛЛАРИ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоят ва Тошкент шаҳридан бўлмиш халқ ... гуруҳлари вакиллари 1 июль ... 17 да Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ... мажлислар залида йиғилади.

● ЎЗБЕКИСТОН халқ депутати Замирахон Зокирова Қўқон тикувчилик фабрикасининг бригада бошлиғи. Жамоа аъзолари ишда ҳам, ҳаётда ҳам ундан ибрат олишга интиладилар. У бошчилик қилаётган бригада доимо режаларни ошиғи билан уддалайди.

Депутатлик фаолиятида жонкуярлиги билан сайловчиларнинг ишончини оқлаб келмоқда. У ҳамма ютуқларнинг сири виждонан меҳнат қилишда деб билади.

СУРАТДА: Замирахон Зокирова.

Тоҳир ҲАМРОҚУЛ олган сурат.

МУКАММАЛИКДА ҚОЛИШМАСИН

АҚШ ўзининг асосий қонунини бундан икки юз йил бурун қабул қилган. Ўшандан буён унга бор-йўғи йигирма бешта ўзгартиш киритилган. Баъзилари юз йиллаб муҳокама қилинган. Қонунни бир марта қабул қилгандан сўнг уни ҳуда-беҳудага ўзгартавериш америкаликлар учун одат эмас, дейишади. Ҳар қалай бизнинг Совет тузуми даврида аввало Қонуннинг тайини бўлмади, борлари ҳам асло писанд этилмай, бузилаверди. Қонунларни бузишда ҳамиша ҳукумат тепасидагилар бош-қош бўлдилар. «Ҳар бир миллат ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқига эга!», «Ҳар бир республиканинг Иттифоққа кириши ё чиқиши ихтиёрийдир», деган жумлаларни ва унинг амалда қандай қўлланганини лоақал бир эсланг.

Бугун биз мустақилмиз. Янги Конституция қабул қилмоқчимиз. Истардимки, бу йўлда шошма-шошарлик қилмасак, Конституция бандларини пухта ишласак, бунда Амриқо тажрибаларини ўргансак ва қўлласак, зеро кейин ҳар бир сессияда Асосий Қонунга яна янги-янги ўзгартишлар киритаверишга ҳожат қолмаса, Токи бизнинг Асосий Қонун АҚШникидан ҳам мукаммалроқ бўлса.

Қаҳрамон БОЙБУСИНОВ, Фориш район Учқулоч геология-қидирув бўлинмасининг ишчиси.

МУҚАДДАС ЮМУШ

Олий Кенгашнинг навбатдаги сессиясида Ўзбекистон Республикаси «Мудофаа тўғрисида»ги қонун лойиҳасининг муҳокамага қўйилиши айни муддаодир. Зотан, миллий қўшин давлат мустаҳкамлигининг асосий кафолатларидан бири деб ўйлайман.

Хўш, миллий қўшин, умуман, Ўзбекистон Мудофааси қандай бўлмоғи керак? Менинг назаримда, давлат қудратини унинг қўшинлари белгилайдиган замонлар ўтиб кетди. Шундай бўлса-да, Ўзбекистонга миллий қўшин керак. Аммо унинг таркиби 30—40 минг нафардан ошмаслиги лозим. Бундан ташқари, мудофаа хизмати кўнгилли бўлиб, ҳозиргидек 2—3 йил билан чегараланмаслиги, фақат ва фақат шартнома асосида қурилмоғи керак. Ана шундагина биз юқори малакали мудофаа қўшинларига эга бўламиз.

Бундан ташқари, аскарлар уст-боши, ўзаро муомалаларини белгилашда ҳам Ўзбекистоннинг жуғрофиясини, унинг тарихини ҳисобга олиш лозим. Масалан, Термизда ёз ҳарорати 56 даражадан ошиб кетади, Аммо аскарларимиз Шимолнинг совуқларига мўлжалланган уст-бош билан юрибдилар.

Кўп йиллик кузатишлардан биламанки, йигитлар Совет Армиясида хизматни ўзига тайинланган оғир жазодай ўтарди. Ошкоралик туфайли тинч даврда ҳам Ўзбекистонга ҳар куни бир темир тобут келишини билдик. Собиқ Иттифоқнинг ҳарбий қўшинларида адолатсизлика, зўравонликка асосланган тартиблар ҳукм сурар эди. «Ўзбекистон Мудофаа ҳақида»ги қонуни лойиҳаси муҳокамасида ана шу нарсаларни ҳам ҳисобга олиш керак. Чунки, ёшлар бу зўравонликлардан зада бўлиб қолганлар. Бир сўз билан айтганда, миллий қўшинда хизмат қилиш ҳар бир фуқаронинг армонига айлансин. Ахир Амир Темур замонида ўзбек йигитлари сафдан қочишмас эди-ку!

Бундан ташқари, мудофаа хизматига сафарбар этилган фуқароларнинг муайян қисми ишлаб чиқаришда бевосита иштирок этишлари керак, деб ўйлайман. Улар белгиланган муддатда ҳарбий тайёргарликдан ўтиб туришлари, оддий фуқароларга нисбатан бир талай имтиёзларга эга бўлмоғи лозим.

Албатта, менинг бу таклифларим катта харажатларни талаб қилади. Зотан, Наполеон айтганидек ўз қўшинини боқолмаган халқ ўзга халқнинг қўшинини боқишга маҳкумдир. Бу ҳақиқатни ҳеч ким, ҳеч қачон эсдан чиқармаслиги лозим.

Жума ХОЛМЎМИНОВ, Термиз давлат дорилфунун доценти.

ОШКОРАЛИК ТАЪМИНЛАНСИН

Эсимда бор, биринчи сессияни зўр марок билан телевизор орқали томоша қилган эдик. Иккинчи сессия бирмунча қисқартириб берилди. Кейингилари эса узуқ-юлуқ. Шунинг оқибатида халқ орасида ҳар хил гап-сўзлар, миш-мишлар кўпайди.

Биз демократик, ҳуқуқий давлатчилик сари бормоқдамиз. Бунга эса ошкораликни таъминламасдан эришиб бўлмайди. Шундай экан, сессия иши телевизордан қисқартиришларсиз тўлиқ олиб берилиши керак.

Хўжабек ТУРСУНОВ, Жиззах вилоят ёзувчилари уюшмаси маслаҳатчиси.

• Олий Кенгаш комитетида •

ТАРАҚҚИЁТИМИЗНИНГ ҲУҚУҚИЙ КАФОЛАТЛАРИ

Бозор муносабатларининг амал қила бошлаши олдимизга янги-янги масала ва муаммоларни кўндаланг қилиб қўймоқда. Олайлик, иқтисодиётимизга раҳбарликни такомиллаштириш учун қандай имкониятлардан кўпроқ фойдаланиш лозим. Солиқ тизими, биржалар фаолиятида нима ўзгаришлар қилиш заруру аҳолининг пул таъминотини яхшилаш учун қандай тадбирларни амалга оширсак тўғри қилган бўламиз.

Ўтган куни Тошкентда бўлиб ўтган Республика Олий Кенгашининг Иқтисодий ислоҳот, бюджет сиёсати ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш комитетининг навбатдаги мажлисида ана шу каби қатор масалалар атрофлича муҳокама қилинди. Йиғилиш қатнашчилари «Ўзбекистон Республикасида хорижий сармоялар тўғрисида», «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида», «Корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлардан олинадиган солиқ тўғрисида», «Ўзбекистон республикаси фуқароларидан, хорижий фуқаролардан ва фуқаролиги бўлмаган шахслардан олинадиган даромад солиғи ҳақида», «Ўзбекистон Республикаси қонунларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қонунларнинг лойиҳалари», «Ўзбекистон Республикасининг биржа ва биржа фаолияти ҳақида», «Ўзбекистон Республикасининг халқаро молия ташкилотларига аъзо бўлиши тўғрисида», «Монополия фаолиятини чеклаш ҳақида»ги қонун лойиҳаларини қизғин муҳокама қилдилар. Муҳокама қилинган ушбу ҳуқуқий ҳужжатлар асосан маъқулланиб, Олий Кенгаш Раёсатидан уларни республика Олий Кенгашининг навбатдаги ўнинчи сессиясида кўриб чиқишга тақдим этиш сўралди.

Комитет мажлисида Республика давлат банкининг ўтган йил ва шу йилнинг биринчи чорагидаги фаолияти ҳақидаги ҳамда бу йилги давлат ягона пул-кредит сиёсатининг асосий йўналишлари тўғрисида шу банк бошқаруви раиси Ф. Муллажоновнинг ҳисоботи эшитилди.

«Маҳаллий советлар, идоралар, жамоат ташкилотларининг Тошкент шаҳридаги уй-жой фондини хусусийлаштириш ҳақида»ги, «Хусусийлаштирилмайдиган ва ижарага берилмайдиган корхоналар ва мол-мулк турлари рўйхатини тасдиқлаш ҳақида»ги, «Ўзбекистон Республикасининг давлат мулкини тасарруф этиш тўғрисида»ги масалалар ҳам муҳокама этилди.

Кўриб чиқилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

М. САЛОҲИДДИН.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўнинчи сессияси олдидан

ТАРАДДУД

ПАРЛАМЕНТ КОМИТЕТЛАРИ ВА КОТИБИЯТИДАН РЕПОРТАЖ

Ўнинчи сессияни чақириш ҳақида қарор эълон қилингач, Қонунчилик, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибот масалалари комитети раиси Эркин Халиловга қўнғироқ қилиб, мусоҳаба учун розилигини сўрадик.

— Мабодо сессиядан кейин гаплашсак қандай бўларкин, — деди у, юмшоққина қилиб. — Ҳозир қайси вақтда қаерда бўлишимни ҳам аниқ айтишим қийин.

Уни тушунса бўлади. Одатдагидай, ушбу комитет сессия олдидан катта «хирмон» кўтарди. У тайёрлаган ўнга яқин масала сессия муҳокамаси учун тавсия этилган. Шундан еттитаси — қонун лойиҳалари. Ўзбекистон Республикаси фуқаролиги тўғрисида, Прокуратура тўғрисида, республика жиноят-процессуал кодексига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида, гувоҳлар, жабрланувчилар, экспертлар, мутахассислар, таржимонлар ва холисларнинг қилган ҳаражатларини тўлаш тартиб ва миқдорлари тўғрисидаги мажмуалар ана шулар жумласидандир. Ниҳоятда ҳаётий ва долзарб бу ҳужжатларни кўздан кечириб чиқиш, унга сўнгги тузатишларни киритиш, депутатларни ана шу «янгилик»лардан бохабар қилиш лозим.

Ушбу сессиянинг юки олдингиларига нисбатан анча залворли. Муҳокамага киритилиши назарда тутилган масалаларнинг ўзи қирққа яқин. Нега шунча кўп? Шундай экан, уларнинг бир қисмини келгуси йиғинга қолдирса бўлмасмиди? Умуман йиғин нега барвақтроқ чақирилмади?

Саволимизга Олий Кенгаш Котибиятининг бошлиғи О. Ҳ. Олимжонов жавоб қайтаради:

— Истиқлол, бозор муносабатлари, фуқароларни ҳозирги шарт-шароитда ижтимоий муҳофазалаш масалалари, ташқи олам билан дипломатия алоқаларини йўлга қўйиш, энг муҳими—мустақил Ўзбекистонимизнинг Янги Конституциясини яратиш... Қани айтингчи, қайси бир масалани кейинга суриб қўйиш мумкин? Эътибор қилган бўлсангиз сессия кун тартибида республика Қуролли Кучларини ташкил қилиш билан боғлиқ қонун лойиҳаларига кенг ўрин берилган. Ўз-ўзидан тушунарли. Ана шу ҳуқуқий асосларсиз республика Армиясини ташкил этиб, оёққа турғазиб бўладими? Бунинг учун Ўзбекистон Қуролли Кучлари тўғрисидаги қонундан тортиб ҳарбий хизматчиларнинг мақоми, уларни ҳуқуқий ва ижтимоий муҳофазалаш ҳақидаги қонунларгача муҳокама этиб қабул қилинмоғи лозим.

Олий Кенгашнинг Давлат ва жамоат хавфсизлиги, мудофаа ҳамда ҳарбий хизматчиларни ижтимоий муҳофаза қилиш масалалари комитети аъзолари эса сессия олдидан сўнгги бор мажлисга тўпланишди. Комитет аъзолари, таклиф этилган мутахассислар ана шу ҳуқуқий мажмуаларни яна бир бор элак-элак қилиб чиқдилар. Бу ҳужжатлар Қуролли Кучларимизга қонуний изн беради. Ёшларни ҳарбийга чақириш, хизматни ўташида бош-бошдоқлик барҳам топади. Энг муҳими, ўз тақдирини ҳарбий хизмат билан боғлаганлар ҳам, улар ҳимоясига олиши лозим бўлган фуқаролар ҳам бундан фақат фойда кўришлари мумкин, холос. Олий Кенгаш раисининг ўринбосарларидан тортиб, Мудофаа ишлари вазиригача қатнашган мажлис аҳли ушбу қонун лойиҳаларининг барчаси сессия мажлисларида муҳокама этилиши позимлиги ҳақида якдил фикр билдирдилар.

Матбуот ва ахборот бўлимига кирамиз. Соат миллари иш вақти тамом бўлганини кўрсатиб турса-да, ҳамма ўз ўрнида. Ҳеч ким кетишга ошиқаётгани йўқ. Таржимонлар Рихсибой Қосимов, Ворис Воҳидов тайёрланган ҳужжатларни таржима қилиш билан банд. Аксарият ходимлар машинкадан чиққан материалларини синчиклаб кўздан кечиришмоқда.

Бўлим шуғулланадиган мавзу доираси ниҳоятда кенг. Олий Кенгашнинг кундалик фаолияти ҳақидаги ахборотлар улар орқали ўтади.

— Тегишли комитетлар қонун лойиҳасини тайёрлашади. Ўзбекчага ўгириш билан биз шуғулланамиз,— дейди бўлим мудирининг ўринбосари Миракмал Миралимов. — Мутахассислардан кейин ҳужжатларни яна бир бор кўриб чиқишга тўғри келади. Тузатишлар жой-жойига қўйилиши керак. Бизнинг шиоримиз битта, ишнинг ҳажми қанча бўлишидан қатъий назар, албатта улгуришимиз керак. Эсимда бор, биринчи сессияда фақат битта тилда 32 босма табоқ материал тайёрланган эди. Бу рақам кўпайса кўпаяяптики, камаймаяпти. Ўнинчи сессиядаги иш ҳажмини шундан ҳисоблаб олишингиз мумкин.

Нусха кўчириш бюроси. Бюро бошлиғи Петр Тулуповнинг ҳам, унинг ўринбосари Гулнора Ботированинг ҳам қўли қўлига тегмайди. Материалларнинг нусхаларини кўчириб улгуриш учун дам-бадам машинага жойлаб туришибди.

Қайси куни қанча нусха кўчирганимизни ҳисоблаб ўтирмаймиз. Аммо шуниси аёнки, сессия бўлиб ўтадиган ойларда кўчириладиган ҳужжатларнинг нусхаси 150—200 минггача боради. Гоҳо улгуролмай қолаяпмиз. Яхши машина эди, эскиряпти. Янада юксак унум билан ишлайдиганлари бўлса қанийди.

Депутатларимиз уззу кун мажлис қилаверишмайди, албатта. Уларга маиший шароит яратиш, жойлаштириш, ош-овқатини ташкил қилиш, бўш вақтларини кўнгилли ўтказишларини ҳам уюштириш керак. Бу иш Қ. Мамедов бошчилигидаги молия-хўжалик бўлими зиммасида.

Халқ ноибларининг хоҳ самолёт, хоҳ поездда етиб келишидан тортиб уйига қайтиб боргунича ҳамма нарса ҳисобга олинган. Депутатлар рўйхатдан ўтказиладиган залдаёқ уларга чипта сотиш ташкил қилинади. Халқ ноиблари одатдагидай асосан «Россия» ҳамда «Тошкент» меҳмонхоналарига жойлаштирилади. Йиғин мобайнида махсус врачлик хизмати ташкил қилинади.

...Эртага сессия бошланади. Халқ ноиблари мустақиллигимиз кафолати, маорифимиз истиқболи, халқ хўжалиги тараққиётини кафолатлаб, бозор иқтисодиёти бўҳронларидан мардона чиқиш учун асос бўладиган қонун лойиҳаларини муҳокама этиб қабул қилишга киришадилар.

С. МУҲИДДИНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Иқтисодчи мулоҳазалари

КЕЛАЖАК БИЛИМДОНУ ТАДБИРКОРЛАРНИКИ

Бозор иқтисодиётига ўтиш шароити иқтисодчи кадрлар тайёрлашга бўлган талабни тубдан ўзгартирди. Ҳозирги кунда эса бўлғуси талабалар олдига жаҳон иқтисодий назарияларини мукаммал ўрганиш, уни бир-биридан фарқлаш, дунё бозори коньюктурасини етарлича билиш, иқтисодий алоқалар ўрнатишнинг шакл ва усулларини ҳаётга тадбиқ этиш, ишбилармонлик, тадбиркорлик, вазиятни олдиндан таҳлил қила олиш, иродалилик ва миллий қадриятларни ўзларида мужассамлаштириш каби талаблар қўйилган.

Иқтисодчилар олдига қўйилган ана шу умумий талаблардан келиб чиққан ҳолда Тошкент давлат иқтисодиёт университетида кадрлар тайёрлашнинг янги илмий йўналиши яратилди.

Бу йўналиш дунёдаги ривожланган мамлакатлар тажрибасига, ҳозирги талаб ва эҳтиёжларга асосланган. Иқтисодчи кадрлар қайси мутахассислик бўйича ўқитилмасин, барчаси компьютер билан ишлаш услубини тўлиқ эгаллаши ва ҳар бири энг камида битта чет тилини мукаммал билиши керак.

Кадрлар тайёрлашнинг яна бир муҳим йўналиши сифатида дунё иқтисодий тизимига кириб бориш учун, энг ривожланган давлатлар университетларининг ўқув режаларидан фойдаланилган ҳолда ўқув тизимини жорий этиш кўзда тутилмоқда. Шу мақсадда АҚШ, Олмония, Франция, Корея, Туркия каби давлатларнинг бу борадаги тажрибаларини ўрганиб, жумҳуриятимиз миллий хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда икки босқичдан иборат, яъни бакалавр ва магистр иқтисодчилар тайёрлашга киришилди.

Бакалавр тайёрлаш 4 йилга мўлжалланган бўлиб, кўпчилик ривожланган мамлакатларда амалга оширилмоқда.

Бакалавр тайёрлашнинг мезони ҳозирги замон мутахассисига бозор иқтисодиётининг назарий асосларини, компьютерлаштириш технологиясини амалиётда қўллаш, хорижий тилларни ўзлаштириш, мутахассислик фанларини ҳозирги давр руҳида ўргатиш, ижтимоий фанлар бўйича етарли маълумот беришдан иборат.

Магистрлар 5—6 йилга мўлжалланган ўқув дастури бўйича ўқитилиб, илмий ишга қобилиятли ёшлардан иборат бўлади. Бизнингча, бу йўналишда бир қатор муаммоларни ҳал этиш зарур. Зотан жумҳуриятимиз ижтимоий-иқтисодий ва маданий манфаатларидан келиб чиқиб, шу халқнинг иқтидорли фуқароси сифатида, иқтисодий тараққиёт жараёнларининг ўзига хос хусусиятларини яхши тушунган мутахассислар тайёрлаш давр тақозосидир.

Бозорга ўтиш шароитида жумҳурият миллий бойликларининг давлатимизга тегишли идоралар томонидан назорат қилиниши қийинлашди. Бу ҳолат ташқи иқтисодий алоқалар билан шуғулланувчи ҳар бир иқтисодчидан жуда юқори онглилик, жумҳурият манфаатларини собит ҳимоя қила оладиган тадбиркорлик қобилиятини талаб қилади. Шунингдек, бугунги кун иқтисодчиларини дунё олий ўқув юртлари тўплаган амалиётдан хабардор этиш асосида тайёрлаш лозим бўлади. Бу эса ўз навбатида ўқитувчиларни хорижий мамлакатларга қисқа ва узоқ муддатли ўқишга юбориш заруратини туғдиради. Албатта, бу муаммони ҳукуматимиз томонидан етарлича маблағ ажратилгандагина ҳал қилиш мумкин. Бу масалага жиддий эътибор қаратмасак олий ўқув юртларидаги умумий вазият ўзгармай қолаверади.

Иқтисодчи кадрларни тайёрлашни такомиллаштириш янги факультетлар, кафедраларни шакллантириш билан боғлиқ. Бунинг учун эса жаҳон бозори муаммоларини, унинг коньюктура тизимининг шаклланиши ва ривожланиши қонуниятларини биладиган иқтисодчи олимлар зарур. Биз Ўзбекистон манфаатларини БМТда, Халқаро иқтисодий ҳамжамиятларда, халқаро банклар тизимида ишлайдиган, хорижий мамлакатлар билан иқтисодий шартномалар тузиш ишларини ташкил қила оладиган референтлар, экспертлар тайёрлашимиз лозим.

Бир неча йилдирки, халқаро муносабатлар факультети фаолият кўрсатмоқда. Факультетда Халқаро валюта-кредит муносабатлари, маркетинг, халқаро ташкилотларда бухгалтерия ҳисоби, халқаро туризм, халқаро транспорт тизими бўйича мутахассислар тайёрланади. Факультет талабалари ўқув амалиётини хорижда ўтказишлари ўқитиш режасига киритилган эди. Афсуски, масаланинг туб моҳиятини англамаслик ва маблағ йўқлиги туфайли бу муаммо ечилмасдан қолмоқда. Маълумки, бўлажак мутахассис назарий билимларини амалиётда, бозор муносабатлари шароитида қўллай билиш даражасига етгандагина ундан мустақил фаолият кутиш мумкин. 1991 — 1992 ўқув йилидан бошлаб университетда халқаро муносабатлар факультети фаолият кўрсата бошлади. Факультет битирувчилари мамлакатшунослик ва халқаро масалалар бўйича референт касбини эгаллашади. Уларга иккита хориж тили ҳам ўргатилади, лекин бу факультетни битирувчилар давр талаби даражасига етиши учун уларни Ўзбекистон республикаси ташқи ишлар Вазирлиги ўзининг қатъий ҳомийлигига олиши керак. Бўлажак дипломатия ходимлари чел эл элчихоналари, консуллик маҳкамалари ёхуд бирор бир хорижий давлат ҳудудида билимларини амалда синаб келиши учун шароит яратиш зарур.

Университет ўқув тизимига бир қатор янгича иш услубини киритиш билан бирга бозор иқтисодиёти муаммоларини ўрганувчи, бевосита амалиёт билан шуғулланувчи илмий лабораторияларни кенгайтириш тадбирларини кўриш керак. Жаҳон университетлари ҳамжамиятларига аъзо бўлиш учун дастлабки қадамлар қўйилди. Ҳозирги кунда АҚШ, Корея, Олмония, Туркия, Жазоир ва бошқа бир қатор мамлакатлар университетлари билан тўғридан-тўғри, икки томонлама шартномага эришилди. Хориждан келган профессорлар инглиз, француз, немис, турк тилларида таржимонсиз маърузалар ўқимоқдалар.

Университет кутубхонаси 2000 нусхадан кўпроқ бозор иқтисодиёти назарияси ва амалиёти бўйича чет тиллардаги адабиётлар билан бойитилди. Аммо бу ноёб китобларни ўзбек тилига таржима қилишни ташкил қилиш, унга кетадиган сарф-харажатлар масаласи ҳозиргача ҳал этилмасдан турибди.

Жаҳон талабларига мос иқтисодчилар тайёрлаш муаммосига эътиборни кучайтириш шу билан изоҳланадики, Ўзбекистон мустақиллигини 110 га яқин давлат тан олган, 30 дан ортиқ давлатлар билан эса дипломатик муносабатлар ўрнатиш масаласи кўндаланг бўлиб турибди. Айни пайтда университет ректори, профессор С. С. Ғуломовнинг таклифига биноан иқтидорли 35—40 ёшгача бўлган ўқитувчиларнинг бир гуруҳи махсус дастур асосида ўқитилмоқда. Бу мутахассислар чет тилини мукаммал эгаллагандан сўнг асосан халқаро иқтисодий, дипломатик, савдо ишларига сафарбар этилади.

Туркия республикаси билан турли соҳаларда алоқаларнинг кенгайиши, олий таълим тизимини ҳам ўзига жалб этди. Яқинда университетимизнинг 15 та профессори Туркия университетларига ижодий изланиш учун 2 ойлик ўқишга юборилди. Улар фаолиятидан кутилган мақсад, бозор иқтисодиётининг иқтисодий назариялари билан яқиндан танишиш, Туркия иқтисодиёти тизими бўйича чуқур маълумотга эга бўлиш, иқтисодчи кадрлар тайёрлашнинг ҳозирги замон усулларини ўрганишдир. 1992 — 1993 ўқув йилидан бошлаб талабалар мунтазам равишда Туркияга ўқишга юборилади. Хорижга борадиган талаба ва ўқитувчиларни маблағ би[illegible] таъминлаш асосий масаладир. Маблағ [illegible]маслиги туфайли АҚШда таълим ола[illegible] та[illegible]нинг бир гуруҳи қайтиб келди, ула[illegible] бир қисмигина ўқишни давом эттираяпти. Шунингдек, хориждан келиб сабоқ бера[illegible] ётган профессорларнинг иш ҳақи масаласида ҳам муаммолар мавжуд. Уларга жумҳуриятимиздаги соатбай ўқитувчилар қатори ҳақ тўланади. Бу уларни қониқтирмаяпти. Шу боис хорижлик профессорларнинг университетга келиб сабоқ бериш иштиёқи сўниб бораяпти.

Ўтган йилги ёзги таътил пайтида университет дам олиш манзилгоҳида «Ўзбекистон — Америка бизнес мактаби» очилди. Мактабда 70 дан кўпроқ талаба дам олиш билан бирга АҚШдан келган 3 профессордан сабоқ олди. Ўқув якунида ўтказилган натижаларга кўра 50 талабага АҚШ университетларида ўқиш учун махсус сертификат берилди. Қайта ўтказилган имтиҳонлардан сўнг 20 нафар талаба АҚШнинг Оачита университетида билим олмоқда.

Бу йил ҳам таътил даврида ўтган йилги тажрибага суяниб, махсус дастур бўйича бизнес мактаби ташкил қилиш мўлжалланган. Мактабда дарс бериш учун АҚШнинг 6—7 профессори келиш истагини билдирган. Айни пайтда бу мактаб жумҳуриятда бозор иқтисодиёти муаммоларини ўргатадиган марказ вазифасини ҳам бажаради.

Жумҳурият олий ўқув юртларида ўқишга кириш учун ҳужжат топшириш олдидан компьютер орқали тест синовлари ўтказилса, етарли балл олгандан сўнггина улар имтиҳонларга қўйилса адолатли иш бўлар эди. Шунда вақт ва маблағ кам сарфланар эди.

Иқтисодиёт университети қошидаги лицей ҳам малакали кадрлар тайёрлашда самарали ёрдам бермоқда. Лицейга фақат Тошкент шаҳридан эмас, балки вилоятлардан ҳам истеъдодли ўқувчиларни танлаб олишни йўлга қўйиш керак. Ўқувчилар учун ётоқхона қуриш, уларни стипендия билан таъминлаш муаммоси ҳам ечимини кутмоқда.

Жаҳон бозори талабига мос, рақобатга мувофиқ маҳсулот ишлаб чиқариш, республикани фақат хом ашё сотишдан қутулишининг бирдан-бир йўлидир. Ана шу муаммо юзасидан шу йил 26—28 май кунлари Тошкент давлат иқтисодиёт университетида Осиё ва Тинч океан минтақасида инвестиция ҳуқуқи масаласи бўйича халқаро семинар ўтказилди. Анжуманда жумҳуриятимизга чет эл инвестицияси кириб келиши учун етарли шароит етилмаганлиги, мулкчиликнинг янги шакллари ҳаётга суст жорий қилинаётгани, хусусий ва акционерлик жамоаларининг барқарорлашувида катта тўсиқлар мавжудлиги ва нуфузли идоралар вакилларининг ташқи иқтисодий алоқалар бўйича ҳужжатлар юритишдаги [illegible] йўқлиги таъкидланади.

Юқоридаги муаммолар жумҳуриятимизда малакали иқтисодчилар, ташқи иқтисодий алоқа бўйича мутахассислар тайёрлаш қанчалик муҳим эканлигини кўрсатади. Университетимиздаги ўқув-тарбиявий жараён ана шу масалага қаратилмоқда.

Қ. АБДУРАҲМОНОВ,
Тошкент давлат иқтисодиёт университети халқаро алоқалар бўйича ректор муовини, иқтисод фанлари доктори.

Равшан РАҲМОНОВ,
Ўзбекистон Республикаси халқ депутати.

БАЙРАМЛАР ДАВЛАТЧИЛИГИМИЗ РАМЗИ

Ўзбекистон давлат мустақиллигига эришгандан сўнг халқ ҳаётининг ажралмас қисми, қадриятларимизнинг асоси бўлмиш — миллий байрамларимиз оммавий суратда кенг нишонлана бошланди. Тоталитар тузум пайтида ўта мафкуралаштирилган халқ байрамлари ва анъаналаридаги «сиёсий сенарийлар» ўрнини ҳақиқий маросимлар эгалламоқда.

Халқ байрамларини нишонлаш бу фақатгина хурсандчилик қилиб, дам олишгина эмас, миллатнинг тарихи, маданияти, унинг келажагига [illegible] ҳамдир. Негаки, ўз миллий байрамига эга бўлмаган халқни тасаввур қилиб бўлмагандек, миллий байрамларини эълон қилмаган мустақил давлатни ҳам тўлақонли давлат деб бўлмайди.

Энг ибтидоий одамларнинг ҳам ўз байрамлари бўлган, байрамлар кишилик тарихи ва маданияти билан чамбарчас ривож топган. Илк байрамлар табиатида халқнинг иқтисодий аҳволи, машғулотлари, турмуш тартиботлари ўз аксини топган. Милоддан аввалги VII — V асрларда ўлкамизда ёйила бошлаган зардуштийлик динининг муқаддас китоби — «Авесто»да халқ маросимлари, қўшиқлари, урф-одатлари, сайил ва байрамларига кенг ўрин ажратилган. Унда айтилишича, одамлар маросим-байрамларни коинотнинг тўрт унсури — қуёш, сув, ер, ҳавони ҳамду сано билан улуғлашдан бошлаганлар. Дунёнинг борлиги, ҳаётнинг мангулиги ана шу тўрт нарсага жо бўлган, шу боис табиат куч-қудратига, муқаддаслигига иймон келтиришган.

Байрамларимиз тарихидан ҳикоя қилувчи китоблар, оғиздан-оғизга ўтиб, бизгача етиб келган қўшиқ, ҳикояту афсоналар талайгина. Аммо бу соҳадаги энг мукаммал асар улуғ бобомиз Абу Райҳон Берунийнинг «Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар» китобидир. Берунийнинг яна бир жаҳоншумул асари «Ҳиндистон» ҳам ана шундай мўътабар манба ҳисобанади. Бу китобларда Шарқ халқлари, айниқса, сўғдийлар, хоразмийлар, эронийлар, румликлар, яҳудийлар ва бошқа ўнлаб халқлар байрамлари чуқур текширилган ва муфассал баён қилинган. Биз ҳам мазкур китоб орқали Исломгача бўлган байрамларимиз тарихидан огоҳ бўламиз.

Юқорида номлари тилга олинган китоблардаги маълумотларга кўра, ўлкамиз халқларининг эрамизгача бўлган VII — I асрдаги байрамларининг энг йириклари тўртта: Наврўз (21—22 март), ёзнинг энг узун кунига тўғри келувчи «Ангом ҳайит» (Сув сайли), Меҳржон (22 сентябрга тўғри келади) ва қишнинг энг узун куни арафасида нишонланадиган Сада (Олов байрами).

Бу байрамлар табиат ҳодисалари билан чамбарчас боғлиқ. Бу уларнинг халқ эҳтиёжидан туғилганлигига далолатдир. Наврўз йил боши, Меҳржон Наврўзда қадалган уруғнинг айни ғарқ пишиб етилиш байрами ҳисобланган. Беруний бобомиз таъкидлаганидек, «Наврўз ва Меҳржон замоннинг икки кўзидир».

Халқимиз жуда қадим замонлардан сувга эътиқод қўйиб, ёзнинг энг жазирама кунларида Сув сайли ўтказилган. Мазкур байрам ҳақида рўзномада кенг ёритилганлиги сабабли, тўхталиб ўтирмаймиз.

Асосан қишда ўтказилган Сада байрами оташпарастликнинг табиатидан келиб чиққан бўлиб, қаҳратон қиш кунларида оловга сиғиниш, гулханлар ёқиб турли маросимлар ўтказиш билан боғлиқ.

Кейинги йилларда фақат Наврўз йирик миллий байрам сифатида нишонланмоқда. Бизнингча, қолган Сада, Меҳржон, Ангом байрамларини ҳам халқ орасига кенг ёйиш ва уларни тақвимимизга киритиш зарур.

Сўнгги икки йил мобайнида нишонланаётган Рўза ҳайити ва Қурбон ҳайити халқимизнинг буюк саждагоҳларига юз буришига олиб келди. Президентимизнинг махсус фармонлари билан бу икки байрам дам олиш куни деб эълон қилиниши улуғ воқеа бўлди.

Ўзбек халқининг тарихи ва маданияти каби унинг байрамлари ранг-барангдир. Булар жумласига кўплаб оммавий, меҳнат, табиат, маданият, оилавий-хусусий, ижтимоий-сиёсий байрамларни киритиш мумкин. Уруғ қадаш, Қовун сайли, Бобахвара, Сув сайли, Узум сайли, Ҳосил байрами, Хирмон тўйи... Халқимизнинг меҳнатсеварлиги, миришкорлиги ҳатто унинг байрамларида ҳам акс этган.

Анъаналаримиз тикланиб, қадрятларимиз камол топаётган айни кунларда совет даврида сунъий равишда тиқиштирилган айрим ғоявий байрам ва баъзи хусусий одатларни нишонлаш ҳозир ҳам айрим жойларда давом этмоқда. Тарихан камол топган кўплаб ажойиб байрамларимиз борки, эндиликда совет тузуми байрамларидан халос бўлишимиз лозим.

Халқ байрамлари махсус уюштирилган режа ёки юқори ташкилотлар аралашувини «кўтармайди». Шу боис ўтган йиллар аччиқ тажрибасидан келиб чиқиб, халқ байрамларини эркин сайилларга айлантириш керак, шундагина халқ даҳосининг табиий ижодкорлигига йўл очган бўламиз.

Ўзбекистон маданиятининг мустақил давлатчилик шароитидаги ривожи байрамларга ҳам бевосита, ҳам билвосита боғлиқдир. Лотин Америкаси халқларида карнавал, Европада черков ва Осиёда табиат байрамлари халқ ҳаёт тарзига айланиб кетган.

Ҳар бир давлатнинг ўз рамзлари бор. Хусусан Ўзбекистон ҳам янги давлат рамзларига эга бўлади. Улуғвор байрамларимизни муқаддас рамз сифатида кўз-кўз қилиш вақти келди.

Бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида, қишлоқ хўжалик иқтисодий ҳаётида бўлаётган ўзгаришлар «агро-бизнес» соҳасида мутахассислар етишмаётганлигидан далолат берди. Тошкент вилоятининг Ўртачирчиқ ноҳияси Ким Пен-Хва номли корпорациясининг собиқ ишчилари бу соҳада биринчи қалдирғоч кадрлардан бўлдилар.

Қирқ нафар ёш йигитлар Республика «агро-бизнес» институтининг бир йиллик курсини тамомлаб, «менеджер—ташкилотчи» касбини эгаллади.

СУРАТДА: Республика «агро-бизнес» институти ректори, профессор Р. Турсунов (ўртада) битирувчиларни табрикламоқда.

А. МАЛЬЦЕВ олган сурат.

БОЗОР НАРХИДАН АРЗОН

«Сайҳун» акционерлик жамияти Наманган вилояти аҳолисининг Подольскда ишлаб чиқариладиган тикув машиналарига эҳтиёжини қондиришга киришди. Акционерлик жамиятининг ходимлари машиналар ишлаб чиқарувчи завод раҳбарияти билан келишишга муваффақ бўлдилар. Натижада Намангага электр тикув машиналари, оёқ ва қўл тикув машиналари катта туркуми юборилди.

Тақчил маҳсулот бозордагидан анча арзон нархда сотилмоқда.

(ЎзА мухбири).

• Муштарий жон куйдиради

АЛДАГАНИ... СОДДА ЯХШИМИ?

ФАРҒОНА ВИЛОЯТ ҲОКИМИЯТИ ЭЪТИБОРИГА!

МЎМИНЖОН Иброҳимов 1975 йилдан буён Риштон районидаги «Партия XXV съезди» совхозининг Янгиобод бўлимида механизатор. Деҳқон фарзанди эмасми, ишлаганда ҳам астойдил, меҳр билан ишлайди. Кўпинча мусобақаларда ғолиб чиққанини ҳам билмай қолади. Мўминжон бирор мартаям биров билан мусобақалашаман, деган эмас: ҳужжатлар, беллашув шартларини раҳбарлар тайёрлашади ва йил охирида аюҳаннос солиб натижаларини эълон қиладилар. «Палончи Писмадончиев социалистик мусобақада ғолиб чиқди, шунинг учун бу ўртоқни у билан тақдирладик, бу билан сийладик», деб жар соладилар. Бу бизда қарийб удум бўлиб қолаёзган иллат эди. Лекин ҳамишаям мукофотлар ўз эгаларини топмасди.

Мўминжон Иброҳимов 1986 йилда ВДНХнинг бронза нишони ва қимматбаҳо совғаси билан мукофотланди. 1988 йил февраль ойида эса у яна ВДНХнинг «Москвич-412» енгил машинаси билан мукофотлангани эълон қилинди. Совхоз директори И. Акбаров, ишчилар комитети раиси А. Низомов, хўжалик иқтисодчиси К. Холмирзаевлар имзо чеккан қарору буйруқлар райагропромга топширилган. У ердагилар ҳужжатларни вилоятга, вилоятдагилар республика агросаноат ташкилотига йўллаганлар. Шу билан иш тамом, раҳбарият ўз ишчисини катта мукофот билан тақдирлагани ҳақида оғиз кўпиртириб юравердилар. Мўминжон эса машинани тушларида кўради, хаёлларида минади. Мукофот тушига кирганда вилоят агропромига югуради. У ерда Баҳодиржон Ҳамидов кутиб олиб, ҳар сафар «Биз ҳамма ҳужжатларни тайёрлаб жўнатиб юборганмиз, фамилиянгиз рўйхатда турибди, кутинг, келса хабар берамиз» деб жавоб беради. Шундай қилиб бу соддагина йигит уч йил кутади, уч йил Фарғонага қатнайди, қатнайверади... ва ниҳоят... машинадан умидини узади.

1991 йилга келиб яна машина ғавғоси бошланади. «Бу йил чигитни яхши экиб, кўчатни текис ундириб олган Янгиобод бўлимига Президент фармонига биноан енгил машина ажратилган, шуни сенга берамиз», дейишди унга совхоз раҳбарлари. Яна ҳужжатлар тайёрланди, тегишли жойларга юборилди. Лекин яна машинадан дарак бўлмади. Соддагина Мўминжон район билан вилоят маркази орасида бўзчининг мокисидай қатнай бошлайди. Вилоят агросаноат комитетида ишловчи С. Сайфуддиновга учрашади. У «Ҳамма ҳужжатларни тўғрилаб, Тошкентга ташлаб келдим, навбат келса ўзлари шошилинчнома орқали чақиришади» дейди.

Бу гапдан руҳланган Мў[illegible]н пахта теримига киз[illegible]ришиб кетади. Юксак [illegible]отга яраша ишлаш[illegible]да. Ахир унга икки [illegible] машина беришди-я? [illegible]жон 180 тонна пахта [illegible] яна ғолиб бўладию, [illegible] сариқ касалига чали[illegible]салхонага тушиб қо[illegible] Шифохонадаги таниш[illegible]м уни тинч қўйиш[illegible] «Ҳамма машинасини [illegible]келди, сен эса...» Сод[illegible]ит врачларнинг рух[illegible] Тошкентга қатнай[illegible]йди. Республика тех[illegible] хизмати бўлими бош[illegible] Назаров «Биз 32 [illegible]шинанинг ҳаммасини [illegible]иб бўлганмиз, энди [illegible]а йўқ» деб жавоб бе[illegible]а дафтарни очиб рўй[illegible] Мўминжоннинг исми[illegible]нни кўрсатади. Шун[illegible]нг у янаям мартабали [illegible]ларга мурожаат қила[illegible]кин у ҳар сафар «ад[illegible]изни ташлаб кетинг, [illegible] текшириб жавобини [illegible]из» деган жавобни [illegible]и. Хуллас, катта-ки[illegible]ҳбарлар ҳузурига югу[illegible]б чарчаган Мўмин[illegible]г машинасидан ҳамон йўқ.

[illegible]г изини топишга ким берар экан?

[illegible]А. ИСКАНДАРОВ,
[illegible]тон районидаги 4-[illegible]аб ўқитувчиси.

ФАОЛИЯТ СОҲАСИ — БУТУН САЙЁРА

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚАРО МАДАНИЙ-МАЪРИФИЙ АЛОҚАЛАР МИЛЛИЙ УЮШМАСИ РАИСИ НАИМ ҒОЙИБОВ БИЛАН СУҲБАТ.

Тошкентда жамоатчиликнинг йиғилиши бўлиб ўтди, бу йиғилиш Ўзбекистон Республикаси халқаро маданий-маърифий алоқалари миллий уюшмасини тузишга бағишланган эди. Бу уюшма иккита республика жамияти — чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар жамияти ва хориждаги ҳамюртлар билан маданий алоқалар «Ватан» жамияти негизида ташкил этилди. Янги уюшма мустақил Ўзбекистоннинг халқаро инсонпарварлик ва маданий алоқаларни ривожлантиришга, бошқа мамлакатларда яшаётган ватандошлар билан ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга ва алоқаларни кенгайтиришга хизмат қилиши керак.

Ҳозир республикада турли ижтимоий тузилмалар барпо этилган ва бундай тузилмалар барпо этилмоқдаки, уларнинг фаолияти чет давлатлар халқлари билан ҳамкорлик ўрнатишга қаратилган. Миллий уюшма шундай тузилмаларнинг фаолиятини мувофиқлаштирувчи марказ бўлади.

Йиғилишда Республика Бош вазирининг ўринбосари Э. Самандаров, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Б. Назаров иштирок этдилар.

Янги уюшманинг раиси, фалсафа фанлари доктори Н. Ё. Ғойибов уюшманинг мақсадлари ва вазифалари ҳақида сўзлаб берди.

— Кўп йиллар давомида биз мафкуравий мулоҳазалар билан дўст танлар эдик. Ҳозир эса ўзгарган сиёсий ва иқтисодий вазият республиканинг жамоат ташкилотларига бошқа мамлакатлардаги ғоят хилма-хил демократик ҳаракатлар билан алоқа ўрнатиш имконини беради. Уюшмамиз уларга ёрдам бериши, биздаги мавжуд имкониятларни халқаро майдонда Ўзбекистоннинг обрў-эътиборини кўтаришга хизмат қилиши керак. Бунинг устига чет эллардаги кўпгина халқлар мустақил Ўзбекистон давлати қарор топишини қўллаб-қувватлаш истагини билдирдилар.

— Наим ака, иккита жамоат ташкилотини бирлаштиришнинг сабаби нима?

— Аслини олганда бу ташкилотлар ишининг пировард мақсадлари ўхшаш эди. «Ватан» жамияти ҳам, чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар республика жамияти ҳам халқаро жамоатчиликнинг эътиборини Ўзбекистон тараққиётига қаратишга, хориждаги одамларни қадимий маданиятимиз билан қизиқтиришга, уларни республиканинг турли соҳадаги ютуқлари билан таништиришга ҳаракат қилди. Тақдир тақозосига кўра хорижга етиб қолган ватандошларимиз билан алоқа ўрнатишга улар алоҳида эътибор берар эди. Иккала ташкилотни халқ дипломатиясини ривожлантиришга, аҳолининг кенг табақаларини бошқа мамлакатлар билан тинчлик, яхши қўшничилик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга доир фаолиятга жалб этиш юзасидан биргаликда олиб борилган ишларни бирлаштириб турарди.

Эндиликда ҳар иккала ташкилотда муваффақиятли иш олиб борган тузилмалар бизнинг уюшмамизга ўтди. Улар эса оз эмас. Биргина чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар жамиятида 21 та жамият, 6 та комиссия ва 6 та вилоят бўлими бор эди. Уларнинг ҳар бири бирор йўналишда иш олиб борарди. «Ўзбекистон — Контакт» журнали нашр этилар, унинг юзта мамлакатда муштарийлари бор эди. Яқинда «Ўзбекистон — Ҳиндистон», «Ўзбекистон — Малайзия» жамиятлари, араб мамлакатлари билан дўстлик ва маданий алоқалар уюшмаси тузилди. Чет мамлакатларда — Эронда, Жанубий Кореяда, Ҳиндистонда ҳам худди шундай ташкилотлар барпо этилган. Покистонда Ўзбекистон мустақиллигини тан олиш комитети ишлаб турибди. Ҳозир биз 32 та чет давлатда яшаётган ватандошларимиз билан алоқа ўрнатганмиз. Ўзбекистонда миллий илдизлари бўлган кўп шахслар, айниқса, Афғонистон, Саудия Арабистони, Туркия, АҚШ ва Германияда яшайдилар.

— Миллий уюшма қандай ишлар билан шуғулланади?

— Ўзбекистонда сўнгги вақтда юз берган ўзгаришлар ҳақидаги ҳаққоний ахборотни биз халқаро жамоатчиликка етказишимиз керак. Ўзбекистон ҳукумати ўтказаётган ислоҳотлар йўлининг ишончли, барқарор ва изчиллиги республика иқтисодиётини ривожлантиришга хориждаги савдо-саноат доираларини жалб этишнинг кафолатидир. Ватандош тожирлар ҳозирги пайтда ўзларининг тарихий ватани билан савдо-иқтисодий алоқаларни йўлга қўйишга катта қизиқиш билан қарамоқдалар. Миллий уюшма республикадаги корхоналар, ўқув юртлари билан бевосита алоқалар ўрнатишда уларга ҳар томонлама ёрдам беради.

— Уюшма ўз фаолиятини қандай маблағ эвазига амалга оширади?

— Ҳозир республика молиявий қийинчиликни бошдан кечираётганига қарамай, Ўзбекистон ҳукумати ташкилотимизни қўллаб-қувватлашни лозим топиб, бунинг учун бюджетдан пул ажратди. Маблағнинг бошқа манбаи турли ижтимоий жамғармалар, шунингдек ўзимиз шуғулланмоқчи бўлаётган хўжалик фаолиятидир.

ҲАВО ТОЗА, БЕНЗИН ТЕЖАЛАДИ

● АНДИЖОН шаҳар таксимотор парки қошидаги «Минус—плюс» кичик корхонаси тадбиркорлари янги мослама яратишди. У машинадан чиқаётган олтингугурт газининг меъёридан ошиб кетмаслигини таъминлайди. Боз устига бензинни тежайди. Ҳайдовчиларнинг таъкидлашича, бир марта тўла ёнилғи қуйилган автомобил одатдагидан 30—70 километр кўп йўл босаркан.

Ф. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Бугун халқаро меъморлар куни

МИЛЛИЙ РУҲ УФУРИБ ТУРСА

Кўп асрлар давомида ота-боболаримиз яратган, меъморчилигимиз обидаларининг бебаҳо намуналари жумҳуриятимизнинг деярли ҳамма жойларида бор. Айниқса, Самарқанд, Бухоро ва Хева шаҳарларининг довруғи жаҳонга кетган. Минг афсуски, кейинги 70 йил мобайнида жумҳуриятимиз ҳудудидаги ноёб ёдгорликларнинг кўпи, юзлаб масжид-мадрасалар турли сабаб-баҳоналарга кўра бузиб ташланди. Эндиликда, асрий меъморчилик дурдоналарини кўз қорачиғидай асраб, келгуси авлодларимизга қолдириш ҳар бир ўзбек фарзандининг инсоний бурчи бўлмоғи керак.

Халқимизнинг меъморчилик санъати кўп асрлик тарихга эга. Ўтмишда зукко меъмор боболаримиз ўзларининг ижодий услублари ҳақида бизга ёзиб қолдирмаган бўлсалар ҳам, улар яратган обидалар мукаммал ҳисоб-китоб, қонун-қоидалар асосида бунёд қилинганлиги — ҳақиқат. Меъморлар ўзларидан олдин яшаб ўтган етук меъморлар ижодига мансуб ёдгорликлардан илҳомланганлар ва ноёб биноларнинг янги намуналарини яратганлар. Бизлар, яъни ота-боболаримиз ишларини давом эттириши шарт бўлган авлод, бу соҳада қандай ютуқларга эришдик, қандай камчилик ва хатоларга йўл қўйдик? Меъморчилигимиз шу кунда қай аҳволда эканлигини халқимизга ошкора айтиш вақти етди.

Санъатимиз шаклан миллий, мазмунан социалистик бўлмоғи керак деган шиор меъморчилигимизга ҳам таллуқли бўлгани туфайли, 1925 йилларда миллий меъморчилигимизга тақлид қилган айрим меъморлар лойиҳаси асосида турли хил жамоат бинолари қурила бошланди. Бу бироз бўлса-да ўзини оқлади. Лекин 1960 йиллардан бошлаб миллий услубда лойиҳалашга эътиборсизлик кучайди. Бунинг сабабларидан бири тажрибали, кекса авлоднинг ёш меъморларга ўз тажрибаларини керагича ўргата олмаганликларидадир. Янги бўғиннинг эса миллий услубда ижод қилиш учун жон койитгиси келмади. Меъморларни тайёрлайдиган олий илмгоҳларда ҳам миллий меъморчилигимизни чуқур ўргатишга эътибор берилмади. Лойиҳалашдан дарс берадиган ўқитувчилар орасида 40 йилдан ортиқ дарс бериб, бирор марта Самарқанд, Бухоро, Хевага бориб, тарихий ёдгорликларни кўрмаганлар ҳам бор эди. Бундайлар қўлида тарбияланган ўқувчилардан нимани кутиш мумкин? Оқибатда саводсиз меъморлар ижод қилишнинг энг осон йўлини қидирдилар.

Осон ижод йўли шуки, қурилган биноларнинг сиртига бошқача тўн кийдириб, янги лойиҳа деб аташдир. Асосан шу йўсинда ижод қилиб, кейинги 30—40 йиллар давомида жумҳуриятимизда ўнлаб янги шаҳарлар яратдик, эскиларини қайтадан қурдик. Буларнинг қиёфасида миллий меъморчиликдан асар ҳам йўқ. Шундоқ Бухоронинг яқинида қад кўтарган, улуғ бобомиз Навоий номи билан аталган шаҳарни бориб кўринг. Қани у ерда миллий меъморчилигимиз нишонаси?

Самарқанддай дунёга машҳур бўлган мўъжизакор шаҳарда бизнинг давримизда қурилган театр биноси қиёфасини ва турар-жой массивларини кўздан кечирар экансиз, уларнинг ижодкорлари истеъдодсиз меъморлар бўлганликларини билиб оласиз. Шу йўсинда «ижод этилган» лойиҳалар асосида жумҳуриятимизнинг барча шаҳарларида, Тошкентда қурилган ва қурилаётган бинолар бизнинг муҳитимиз, иқлимимиз, халқимизнинг диди ва урф-одатлари талабига жавоб бермаслиги ҳақида сўз юритмай иложимиз йўқ.

1966 йилги зилзила натижасида Тошкентда 60 мингдан ортиқ оила бошпанасиз қолди. Минглаб кишиларни биринчи навбатда турар-жой билан таъминлаш, шаҳримизни қайта тиклаш учун Иттифоқдош жумҳуриятлардан, Россиянинг 48 вилоятидан 100 мингдан ортиқ қурувчилар келди. Улар ўзларининг турар-жой бинолари лойиҳаларидан фойдаландилар. Қарабсизки, шаҳримиз таниб бўлмас қиёфа кашф этди.

Хонавайрон бўлган ерлик халққа шаҳримизнинг ғарбий қисми — Октябрь массивидан ҳовлилар учун ер ажратиб берилди. Меҳнаткаш халқимиз ҳовлили-жойли бўлиш учун курашди. Бу йилларда ҳеч ким миллий меъморчилигимиз тўғрисида қайғурмади.

Меъморчилигимиз бундай аҳволга тушиб қолганлигининг яна бир сабаби — бу соҳада мутлақо танқид бўлмаганлигидир (ҳозирда ҳам йўқ). Қурилган бино қандай бўлишидан қатъий назар, мақташга одатланиб қолганмиз. Танқид қилинадиган бўлса, қурувчиларнинг ишлари тўғрисида сўз юритилади, холос.

Ҳозирги кунда қўлида дипломи бўлган меъморларнинг кўпчилиги миллий услубда ижод қила олмайди. Бу соҳада ишлашга ёш истеъдод соҳибларини жалб қилиб, уларни қайта тайёрлаш керак. Шу йўсинда замонавий миллий меъморчилигимизни тиклашимиз ва халқимизнинг ноёб санъатини сақлаб қолишимиз керак. Пойтахтимизда ўнлаб эски маҳаллаларда ерлик аҳоли ночор шароитда яшаб турган бир пайтда баъзи кошоналар қурилишини қандай тушунтириш мумкин? Буларнинг ташқи қиёфасида миллий меъморчилигимизга доҳиллик йўқ. Кейинги йилларда қурилган биноларнинг қай бири қайси меъморнинг қаламига мансуб эканлигини билиш амри маҳол. Баъзан уларнинг лойиҳаси 5—6 меъморлар ижодига тааллуқли. Бунга ажабланишнинг ҳожати йўқ. Лойиҳалаш ташкилотида катта лавозимда ўтирган ўртоқлар муаллифлар қаторида бўлмасалар, обрў-эътиборни қаердан олишади, турли мукофотларга қандай сазовор бўлишади. Қалам ушлаб, чизғич суриб, қўли қаварган ҳақиқий ижодкорнинг номи лойиҳада энг охирида ёзилади. Аммо дунёда асрлар давомида бунёд этилган ҳар бир меъморчилик асарининг ўз ижодкори бўлган. Бу тўғрида кўплаб далиллар келтириш мумкин. Навоий театри биносининг ижодкори фақат А. Шусев-ку. Санъатнинг бошқа соҳаларида ҳам шундай.

Мен чорак аср давомида меъморчилик олийгоҳида лойиҳалаш соҳасида дарс бердим, бўлғуси меъморлар билан мулоқотда бўлдим. Улар ичида кўплаб ноёб истеъдод соҳибларини учратдим.

Бизда ўқиган 3 мингдан ортиқ меъморлардан ерлик халқимиз вакиллари сони минг атрофида. Улар ичида ўз истеъдоди, маҳорати билан халқимизга манзур бинолар яратиб, танилган ҳақиқий ижодкор жуда кам. Нима учун? Ахир шу давр мобайнида санъатимизнинг бошқа соҳаларида бир қатор ноёб истеъдод соҳиблари: шоирлар, адиблар, рассомлар, бастакорлар етишиб чиқди.

Айни пайтда мен шунга аминманки, халқимиз фарзандлари ичида меъморчилик соҳасини биладиган ноёб истеъдод соҳиблари мураккаб давримизда иккинчи даражали ишлар билан шуғулланиб юрибдилар.

Биз замонавий миллий меъморчилигимиз аҳволини яхшиламоқчи бўлсак, аввало лойиҳалаш ташкилотлари фаолиятини мантиқан қайта қурмоғимиз лозим. Шу билан бирга, ҳар бир мутахассис ўз истеъдоди, билими, қобилиятига яраша вазифаларда ишлашини таъминлаш керак.

Ажаб эмас, вақти келиб қадимий меъморчилигимиз сингари замонавий меъморчилигимиз намуналари ҳам абадиятга юз тутиб қолса. Бунинг учун замонавий меъморчилигимиз тақдирига бефарқ қарамаслик керак.

Маҳмуд ЗОҲИДОВ,
кекса меъмор.

• Ислом шоир 120 ёшда

Бугуннинг ғамидан юксак қадриятлар

ЁКИ НАРПАЙ ТУМАНИДАГИ ЮБИЛЕЙЛАР

Самарқанд вилоятининг Нарпай туманини элга, ўзбек достонини жаҳонга танитган Ислом шоир Назар ўғли таваллудининг 120 йиллигига тайёргарлик бошлаб юборилди. Шу муносабат билан туман ҳокими Нормамат ТОШМАТОВга бир нечта савол билан мурожаат қилдик.

— Нормамат ака, ҳозирги тақчилликка қарамасдан бир қатор юбилейларни ўтказишга жазм қилибсизлар.

— Аввало, тақчиллик тўғрисида икки оғиз сўз. Инкор этмайман, бу — ҳаммамизга келган тўй. Бироқ инсоний қадрият, эътиқод, маънавий камолот ана шу етишмовчиликдан, бугуннинг ғамидан-да юксак туради. Чунки ўтган 74 йил мобайнида биз авлодлар она-юртга, унинг тарихига нисбатан нотўғри муносабатда бўлдик. Болаларимиз элига, тупроғига меҳрсиз бўлиб ўсди. Энди эса ортга қайтмоғимиз, қадимий удумларни, тарихимизни тикламоғимиз даркор.

Биз шу ниятда туманимизнинг мўътабар оқсоқолларидан бири Бектош Раҳимов ташаббуси билан ишга киришдик. Тадбирларга сарфланаётган харажатлар хайрия йўли билан тўпланаётган маблағдан қопланади. Бунинг учун Ўзбекистон жумҳурияти тижорат-деҳқончилик саноат банки Самарқанд вилояти Оқтош бўлимида юбилей ҳисобини очдик. Унинг рақамлари қуйидагича №001700905 МФО 171809406, код ҳисоби 400167106. Буюк бахши Ислом шоир Назар ўғлининг таваллудига 120 йил, туманимиз ташкил этилганлигига 65 йил, «Пахтакор овози» рўзномасининг биринчи сони чиққанига 60 ҳамда Оқтош шаҳрига 25 йил тўлиши муносабати билан ўтказиладиган тантаналарга тайёргарлик ишлари қизғин кетмоқда. ТУМАНИМИЗДА 1992 ЙИЛНИ ИСЛОМ ШОИР НАЗАР ЎҒЛИ ЙИЛИ ДЕБ ЭЪЛОН ҚИЛДИК. Ҳамма мактабларда, ўрта-ҳунар техника билим юртларида шоир дарси, унинг достонлари асосида иншолар кўриги, расмлар танлови, миллий кураш мусобақалари, мушоиралар, бахшилар билан учрашувлар ўтказдик. Бу ишлар келгусида одатий бир тусга кириши учун такрорлаб туриш керак. Бундан ташқари, вилоят ҳокимияти ва маданият бўлими билан ҳамкорликда бултур Сурхондарёда бўлиб ўтганидек бахши-шоирларнинг жумҳурият кўрик-танловини Ислом шоирнинг ўғли Зиёдулла бахши раҳбарлигида тумамимизда ўтказишни мўлжаллаб турибмиз.

Ўтказилаётган ҳар бир тадбирда Саъдулла бахши Хушвақтов, Зиёдулла бахши Исломов ва унинг ўғли — 8 ёшли Ислом муттасил иштирок этмоқда. Уларни рағбатлантириб, оилавий шароитидан хабар олиб турибмиз. Ислом шоир истиқомат қилган уй одамларнинг зиёрат жойи бўлсин деган умидда бу ерни музей қиляпмиз. Хабарингиз бор, Ислом шоир яратан, куйлаган достонлар 70 дан ошиб кетади. Бевосита Ислом шоирнинг ўзидан ёзиб олинган 14 та достонни китобхонларга туҳфа қилмоқчимиз. Бу йўлда юртдошимиз, шоир Ўктам Мирзаёров яқиндан ёрдам бераяпти. Ҳозир қоғоз масалалари ҳал бўлган. Демак, йил охиригача китоблар дўконларга чиқса керак.

— Ислом шоир Назар ўғли таваллудини жумҳурият бўйлаб нишонласа арзийдику?

— Ҳа, бу борада Ўзбекистон Ёзувчилари уюшмасига хат йўллаганмиз. Ҳозирча жавоб йўқ. Лекин Ислом шоирга атаб ҳужжатли фильмни суратга олишмоқда, унда юбилей тантаналари ҳам, шоирнинг сиймоси ҳам ўз аксини топади. Кўряпсизки, туман миқёсида нимаики амалга ошириш мумкин бўлса, ҳаммасини уддалаяпмиз. Жумҳурият ижодий уюшмалари раҳбарлари ҳам шундай истеъдодли юртдошимиз хотираси, у қолдирган маънавий мерос олдида бироз бўлса-да масъулиятни ҳис этишларига ишонаман.

Тўлқин ЕРҚУЛОВ
суҳбатлашди.

САБРНИНГ ТАГИ САРИҚ ОЛТИНМИ?..

Бизда юзта қўйи бор одамни миллионер дейишади. Лекин Конимех районидаги «Октябрь 40 йиллиги» давлат хўжалиги бош чўпони Нурмахон Жусинов отарида бўлиб, бу чўпоннинг «миллионер» эмаслигини ўз кўзимиз билан кўрдик. Турғунлик йилларида қурилган кичкина ҳужрасини қайта қуриш даврида кенгайтира олмади. Ҳозир мана шу икки хона бир даҳлиз уйининг баҳосиям 100 мингга етди. Зах деворлари нураб ётган бу «кошона»да Нурмахон оға «тишини тиши»га қўйиб яшаб келмоқда.

Унинг чўпонлик қилаётганига 38 йил бўлибди. Оға ҳаммасини кўрди. «Иккиюзчилар» сафининг карвонбошиси ҳам бўлди. Бу йил қарамоғидаги 657 бош совлиқнинг ҳар юз бошидан 110 тадан қўзи олди. Бу билан Нурмахон оғанинг косаси оқарармикан! Ахир, у ёруғ кунларни қирқ йилдан бери орзу қилади. Сабрнинг таги сариқ олтин, деганлари рост бўлса бу йил Нурмахон оғалар чинакамига миллионер бўлиши керак. Яна билмадим.

СУРАТДА: Нурмахон Жусинов ва хўжалик бош зоотехниги Тинчлик Жабборов.

Маҳмуд МАРДИ.
Ж. МИРЗАЕВ олган сурат.

МИЖОЗЛАРГА ҚУЛАЙ БЎЛСИН

Наманганнинг Совет районидаги дўконлар, маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг иш жадвали ўзгартирилди. Масалан, озиқ-овқат дўконлари харидорларга соат 19—20 гача ва ҳатто ундан кечроққача ҳам хизмат қилади. Харидорларга қулай бўлсин учун тушки танаффус вақти ҳам қайта кўриб чиқилди. Бундан ташқари хизмат кўрсатиш соҳаси ходимлари якшанба куни ўрнига душанба куни дам оладилар. Янгилик район аҳлига жуда маъқул тушди, навбатда туришлар камайгандай бўлди.

(ЎзА мухбири).

ОДАМИЙЛИК ЎЛМАСИН

ҲАМИЯТ

«КИМДА-КИМ бемор ётган домламизга ёрдам беришни хоҳласа марҳамат қилсин»... «Автоматика» кафедраси мудири, профессор Ахбор Қодиров шу сўзларни илтимос оҳангида айтиб, талабалар гуруҳига бир-бир қараб чиқди. Йўқ, янглишмаган экан. Бир йўла 20 нафар йигит... қон топширишга аҳд қилганини билдиришди.

Бемор Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат олий билимгоҳининг доценти Игорь Закиров бўлиб, уни яқинда онкология касалхонасига олиб келишган эди. Операцияга тайёрлаган шифокорлар, албатта, қон қуйиш зарурати борлигини уқтирдилар. Хотини ва ўғлининг қон бериш имконлари «чекланган»лиги боис, улар бу борада ожизлигини билдириб, кафедрага мурожаат этишган эдилар... Ўн нафар талаба танлаб олинди. Қони — жони билан устозларига кўмакка келишганлар шу олий билимгоҳнинг Пахтани дастлабки ишлаш куллиёти 4-босқич талабалари — Ҳакимжон, Назар, Мақсуд, Шамсиддин, Эркин, Холбек, Заҳриддин, Раҳмат, Суюн, Олим!

Ҳимматингизга балли! Сизни фидокор, виждон амри билан иш тутадиган қилиб воига етказган отаонангизга раҳмат! Инсон инсонга асқотишидан, ўзбекона саховат на симу, на зар билан ўлчаб бўлмаслигидан ҳайратдаман.

Н. ОЧИЛОВА.

• Ҳуқуқимиз заҳматкашлари

АДОЛАТГА САДОҚАТ ФАЛСАФАСИ

НАМАНГАН... Октябрь тўнтаришидан сўнг бутун мамлакатни қамраб олган «қир-ҳо-қир», «ур-ҳо-ур»лардан одамлар оҳу-ноласи атрофни тутган 30-йиллар...

Болалиги кишилар эшигида ўтган Усмон Қаландаров шаҳар чеккасидаги мўъжазгина сартарошхонасида бир парча нон, ёвғон шўрва ташвишида кун бўйи мижоз кутади. Ахир уйда мурғаккина ўғилчаси билан ҳомиладор хотини йўлига умид билан кўз тикиб туришибдида...

Бурхонжон оилада иккинчи ўғил бўлиб дунёга келди. Эс-ҳушини таниб олгунига қадар оилага яна кетма-кет олтита фарзанд қўшилди. Қатағон йилларининг даҳшати, қирғин-барот урушнинг мамлакат ичкарисигача етиб келган оғир жароҳатлари, ҳар қадамда учраб турган адолатсизликлар... ҳаммаси ҳали суяги қотмаган Бурхонжоннинг ҳам бошига тушди. Гўдаклигидан меҳнат билан ўсди. Кўрган-кечирганлари эндигина шаклланаётган онгига, руҳига, мурғак қалбига ўрнаша борди. Булар жамланиб Бурхонжоннинг ҳаёт йўлини кўрсатди шекилли, у ўзини ҳуқуқ-адолат соҳасига урди. Аранг тебраниб турган оилага юки тушмаслиги учун бўш вақти, дам олиш кунлари мардикорлик қилиб, кундузи ўқиб, ҳуқуқшунослик институтини аъло баҳолар билан битирди.

1951 йил — 21 ёшида Наманган вилоят прокуратураси остонасига илк қадам қўйганича, мана 40 йилдан ошибдики, қонунни адолатли қўллаш ва инсонлар дарди билан яшаб-ишлаб келади. Бурхонжон ака босиб ўтган хизмат пағоналари — шаҳар ва районларнинг прокурорлиги, Наманган ва Андижон вилоятлари прокурори ўринбосарлиги, Ўзбекистон Республикаси прокуратураси умумий назорат бошқармаси бошлиғи ва ҳайъати аъзолиги сифатида кенг қамровли фаолияти, 8 йилдан ошиқ маҳаллий ҳокимият идораларидаги меҳнати давомида қатъият, изланувчанлик, ташаббус, адолат унга ҳамкорлик қилди.

...1960 йилларда маҳаллий совет, хўжалик идоралари партия ташкилотлари ҳомийлигида ҳисоботларда қўшиб ёзишлар, кўзбўямачиликларга пинҳоний қўл урила бошланди. Бу пайтларда (кейинги ўн йилликларда ҳам) «ғинг» деганнинг боши кетарди. Фақат айрим фидойи ҳуқуқ посбонларигина бу ханфли иллатга қарши чиқишлари мумкин эди. Б. Усмонов шундай қилди. У Андижон вилоятидаги хўжаликлараро гўшт тайёрлов идорасида сохта ҳужжатлар оралаб қолганлигини сезиб, вилоят прокурори Фуат Ҳакимовга хабар қилади. Ҳакимов ҳам темир ироdali адлиячи бўлиб, бундай ишга қўл уриш ари уясига тегиниш билан баробар эканлигини билса-да:

— Бошланг!, — деди қатъият билан.

Бурхонжон Усмонов гуруҳи тез орада қарийб миллион сўмлик қоғоздаги гўштни фош этди. Ана энди кўринг машмашани: вилоят раҳбари бўлмиш А. Ҳайдаров бошлиқ энг «ишончли» кучлар тез орада ҳужумга ташланди. Қанча «терилар шилинди», асаббузарлик, муҳокамалар бўлиб ўтди. Лекин Бурхонжон ака буларнинг ҳаммасига чидади, «таянч нуқтаси»да маҳкам турди, ҳамма жиноятчи ва улар ҳомийларининг қилмишларига яраша жазоланишига эришди. Аммо ташвишли кунлар олдинда экан. Ҳадемай, А. Ҳайдаров республикада масъул вазифага кўтарилди. Қўли анча узайиб қолгач, рақибларидан ўч олишга киришди. Бурхонжон Усмонов ва Фуат Ҳакимовлар устидан тазйиқ тўхтамади...

1962 йилда Наманган шаҳар прокурори бўлиб ишлаётган Бурхон ака ва прокуратуранинг бир қатор масъул ходимлари устидан юмалоқ хатлар ёғилиб кетди. Қандай айбларни тиркашмади уларга: порахўрлик, хизмат вазифасини суиистеъмол қилиш, жиноятчилар билан оғиз-бурун ўпишишлар, ичкиликбозлик, маишатбозлик, ҳаром-ҳариш юриш-туриш... Қатор-қатор комиссиялар Бурхон ака ва унинг «шерик»ларини «илма-тешик» қилиб юборишди. Аммо ғалвирни сувдан кўтарганларида ҳафсалалари пир бўлди, ғалвир қуп-қуруқ эди.

Шундан сўнг Бурхон ака республика прокурори Нор ака Ёқубовга мурожаат қилиб, туҳмат тоши отганларни аниқлаш ва жазолаш талабини қўйди. Сал ўтмай сир очилди: кўп миқдорда давлат мулкини ўмарган, халқ маблағини зулукдай сўрган жиноятчи гуруҳнинг Бурхон Усмонов томонидан аёвсиз фош этилиши Андижон вилояти Давлат хавфсизлиги комитети раҳбарларида ўч олиш ҳиссини қўзғаб юборганлиги маълум бўлиб қолди...

Ҳозирги кунда Республика прокуратурасининг умумий назорат бошқармасида катта прокурор вазифасида ишлаётган Б. Усмонов «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган юрист», «Адлия катта маслаҳатчиси» унвонларига, Олий Кенгаш Раёсатининг қатор Фахрий ёрлиқларига сазовор бўлган.

— Одамохунлик, камтарлик ва ишбилармонликни ундан ҳар қанча ўрганса арзийди, — дейди Б. Усмоновдан сабоқ олганлардан бири — Тошкент вилояти прокурори Абдурашид Маннонов. — У киши билан ишлаган вақтлар кам қоқилардик. Дадил, ишонч билан ҳаракат қилардик. Бурхон ака қонунлар ижроси устидан назорат юритувчи ходимгина эмас, балки халқ ғамхўри, хато қилганларни тўғри йўлга солувчи ҳамдир. У қонунбузарларга муросасиз, қатъиққўл. Кишининг ноўрин жазоланишига ҳам йўл қўймайди. Адолат посонгисини тенг қўяди.

— «Инсон омили — бош мезон» дея кўп гапирамизу, унинг мағзини тўғри чақамиз, — дейди у шогирдларига. — Инсон ҳам табиат маҳсули. Табиатда қаровсиз қолган жамики нарса охир оқибатда хароб бўлади. Инсон ҳам шундай. Агар унинг тарбиясига бепарво бўлсак, бир кун бориб тўғри йўлдан тояди. Шу билан бирга адолатсизлик ҳам инсонни бузади.

Б. Усмоновнинг ўз фалсафаси бор. Унингча, одамларни тоифага бўлиб бўлмайди, аммо фақат бир нарсани ёддан чиқармаслик керак: бир гуруҳ одамлар бор, улар яратувчилардир. Уларнинг пешона тери билан давлат хазинасига маблағ тўпланади. Давлат бошида турувчилар, қўшинлар, турли идоралар қатори ҳуқуқ ҳимоячиларининг ҳам тирикчилиги ана шу маблағ ҳисобидан. Қайсидир маънода улар бизнинг боқувчиларимиздир. Хуллас ана шу божу хирож, тўловлар ҳисобидан ўқув юртлари барпо этилади. Биз ана шу маблағга ўқидик, дипломли бўлдик. Ишлаб турган идораларимиз биноси, миниб юрган транспортимиз ана шу пулдан бунёдга келган. Буни эсдан чиқармаслик, кимга ва қандай хизмат қилишни унутмаслик керак. Лўнда қилиб айтганда, ўз боқувчисига эътиборсиз бўлиш, уни турткилаш, хўрлаш, қадрламаслик айнан нонкўрлик, нонтепкиликнинг ўзгинасидир.

Бу ҳуқуқчилигимиз жонкуярларидан бирининг адолатга садоқатни мадҳ этувчи ўзига хос фалсафасидир...

Файзулла ҚИЛИЧЕВ,
Ўзбекистон Жумҳурияти прокуратураси бўлим бошлиғи.

ЭЛИНИ ДЕГАНЛАР ЎЛИМДАН ҚАЙТМАС

У ҳақ фидосими, нафс қулими,
Юрт — боғнинг тикони ёки гулими,
Сотқинми ё элнинг чин бир улими —
Кимнинг кимлигини кўрсатади вақт.

Икки юзлилар бор — ниқоб тутарлар,
Инсоф, диёнатни ҳам унутарлар,
Вазиятга қараб иш юритарлар —
Ниқоби йиртилиб, фош бўлар албат.

Кимлардир ўзини ботир санайди,
Шер-ла олишмоққа моҳир санайди,
Аслида, бир умр қўрқиб яшайди —
Жони омон қолса бўлгани фақат.

Баъзилар халқим деб тинмай сўзлайди,
Кўкракка уради, йиғлаб, бўзлайди,
Оқибат бир илинж — мансаб кўзлайди—
Бу йўлда халққа ҳам қилар хиёнат.

Элини деганлар ўлимдан қайтмас,
Қуруқ ваъда бермас, ёлғон сўз айтмас,
Энг оғир дамларда қочиб панд бермас—
Уларнинг дилида мангу диёнат.

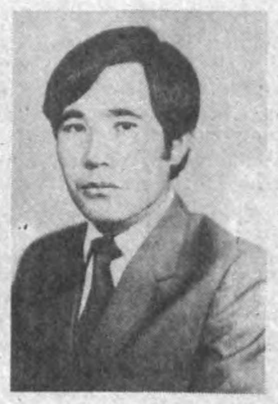

Туроб НИЁЗ — 1959 йилда Жиззах вилоятининг Ғаллаорол туманида туғилган. ТошДУнинг журналистика куллиётида таҳсил олган. Илк шеърий тўплами нашрга тайёрланмоқда. Бугунги кунда «Камалак» нашриётида хизмат қилади.

* * *

Отанг яна қайтар, дедилар,
Олиб келар катта ўйинчоқ.
Уйимиздан бир-бир кетдилар,
Юзларида ачиниш, чарчоқ.

Юпантирди одамлар шундай,
Ишонгандим уларга қаттиқ.
Йўлларига қарардим тинмай,
Лекин отам келмади қайтиб.

Тушунаман энди барига:
Кўз юмганлар ортга
қайтмайди.
Аммо халқим болаларига
Ёмон сўзни асло айтмайди.

МУСТАҚИЛЛИК

Мустақиллик сенга интилдим,
Интилгандай онага гўдак,
Гоҳ сурindim, гоҳо йиқилдим,
Орзу эди дийдоринг кўрмак.

Мустақиллик сенинг йўлингда
Ҳисоби йўқ тўкилган қоннинг.
Дуч қилдилар қармоқ, ўлимга
Сени деган минг-минглаб
жонни.

Кўзларимга ишонмам бугун,
Наҳот, дийдор кўришдик,
наҳот!!
Ечилгандай юз йиллик тугун,
Бузилгандай қўрғон—омонат...

ҚАДИМГИ ОҲАНГЛАРДА

Оз бўлсин-у соз бўлсин,
Доим баҳор, ёз бўлсин.
Ёрнинг бизни дегани
Ёлғон эмас, рост бўлсин.

Ахир юрак қон бўлди,
Бу нечук замон бўлди! —
Ёнингда юрган ёрнинг
Висоли армон бўлди.

Кунни тунга уладим,
Фақат ёрни ўйладим.
Охири ёр келар деб
Ҳеч ноумид бўлмадим.

Оз бўлсину соз бўлсин,
Доим баҳор, ёз бўлсин,
Ёрнинг бизни дегани
Ёлғон эмас, рост бўлсин.

* * *

Гар дўстлар саноғи йўқ, лек бўлса чинроғи йўқ,
Кўнгулга кирмоғи йўқ, оқибат — чироғи йўқ.

Худбинлик етар бошга, кўзни тўлдирар ёшга,
Ёндиради оташда, бу азоб қирғоғи йўқ.

Суймасак бир-биримиз, одам эмас бўримиз,
Қурийди-ку шўримиз, ғанимнинг кераги йўқ.

Дарё ҳам дарё эмас, офтобга келолмас бас,
Томчилардан топар абас, агарда ирмоғи йўқ.

Зиёсиз бўлмас юрак, аямай сочмоқ керак,
Кимда йўқ шундай тилак, дунёда ирмоғи йўқ.

Туробо, яхшилик қил, одамларни жондош бил,
Ўшанда бўлиб маъқул, худонинг урмоғи йўқ.

ҚЎШНИ РЕСПУБЛИКАЛАРДА

ТОЖИКИСТОН ЯНГИЛИКЛАРИ

● Республика пойтахти Душанбе шаҳрида Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги ва Болтиқбўйи мамлакатлари биржаларининг VI конгресси бўлди. Тожикистон «Наврўз» универсал биржаси базасида ташкил этилган бу конгресс республикада иқтисодий ислоҳотни муваффақиятли ўтказишга, биржа ҳаракатини ва халқаро иқтисодий алоқаларни ривожлантиришга хизмат қилади. «Наврўз» биржаси ҳозир Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги ва Болтиқбўйи мамлакатларининг 240 дан зиёд биржалари билан ҳамкорлик қилмоқда.

* * *

● Республика Президенти Раҳмон Набиевнинг Фармони билан Тожикистон Қизил Ярим ой жамиятига янги мақом берилди. Энди у республика ҳудудида амал қилувчи мустақил кўнгилли жамоат ташкилоти бўлди. Бу ташкилот тинчлик, инсонпарварлик, халқлар ўртасида ўзаро муносабатларда ҳамкорлик ва раҳм-шафқат ғояларини тарғиб этади ҳамда Қизил Хоч ва Қизил Ярим ой Миллий жамиятлари Халқаро Федерациясига киради.

* * *

● Душанбе шаҳрида Покистон Ислом Республикасининг Тожикистондаги элчиси жаноб Мудассар Нур ўз фаолиятини бошлади. Бу икки мамлакат ўртасида турли соҳалардаги муносабатларни янада ривожлантириш истиқболини очади.

* * *

● Тожик бастакори Фирўз Баҳор Республика Маданият вазирлиги ҳамда Айний номидаги опера ва балет театри буюртмаси асосида «Ҳайём жоми» янги опера асарини ёзиб тугатди. Бастакор мазкур асарга файласуф шоир Умар Ҳайём рубоийлари мазмунини асос қилиб олган.

* * *

● Тожикистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорига мувофиқ Кўлоб Давлат Педагогика институти Давлат Университети мақомини олди. Энди бу илм даргоҳи педагогик ва бошқа соҳалар бўйича мутахассислар тайёрлаш билан бирга кенг миқёсда илмий-тадқиқот ишларини ҳам олиб боради. Бу ерда тиббиёт, иқтисод факультетлари очилади.

* * *

● Ҳарбий маслаҳатчи генерал Крисс Дожлли бошчилигидаги НАТО ҳарбий делегацияси Тожикистон Республикаси Мудофаа комитетида қабул қилинди. Делегация бошлиғи НАТО блокига аъзо бўлган мамлакатлар МДҲ давлатлари қатори Тожикистон билан ҳам мудофаа ва ҳарбий таълим масалаларида ҳамкорлик қилишга тайёр эканини айтди.

Турон ТЎЙЧИЕВ,
ЎзАнинг Тожикистон Республикасидаги мухбири.

ҚАССОБГА ЁҒ ҚАЙҒУСИ...

Фельетон ўрнида

Воқеа содир бўлган кун — 1991 йилнинг 23 мартини кўпчилик навоийликлар қайғу билан эслашади. Ўша куни Тошкент Навоий йўналишида учиб келаётган 205-рейсдаги тайёра қўнар-қўнмас ҳалокатга учради. Бу пайтда соат миллари маҳаллий вақт билан 13.45 ни кўрсатиб турарди. Орадан бир неча дақиқа ўтар-ўтмас, бутун шаҳар оёққа турди. Ўт ўчириш машиналари кўчалардан наъра тортиб ўтди. «Тез ёрдам»лар чинқириб тайёрагоҳ томон учди. Аммо фожиа ўз ишини қилиб қўйганди. Тайёрадаги 64 кишидан 32 нафари ҳалок бўлганди. Ўт ичида қолган тирикларга ўша ернинг ўзида тиббий ёрдам кўрсатилди. Сўнгра касалхоналарда ҳаёт учун кураш давом этди.

Навоий тайёрагоҳида рўй берган бу фожиадан бутун республика воқиф бўлди. Бироқ шу куни Навоий район ҳудудида рўй берган автоҳалокатни биров билиб, биров билмай, қолди.

Холиқул Эсонов ишдан кейин уйда бироз дам олгач, ўз шахсий машинасида Кармана шаҳар автовокзалига боради. Бу ёғини Х. Эсоновнинг ўзидан эшитинг: «Шу ерда (яъни автовокзалда) Маҳмуд исмли милиционер ДАН постига обборриб қўйишимни илтимос қилди. У ерда бир баланд бўйли киши (фамилиясини билмайман) 16-55 НВ давлат номерли автомашинаси бор одам мени икки соат навбатчи бўлиб туришимни айтди. У майли тураверинг» деб жўнаб кетди. Шу орада Шуҳрат исмли ДАН ходими менга учраб, «тез бўлинг, бир жиноятчи қочиб кетди. Шуни ушлайлик» деди. Бухоро йўли бўйлаб кетаётганимда, Шуҳрат «Тезроқ ҳайданг!» деб қисталанг қилди. Тезликни 100 гача оширдим. Ногаҳон Шуҳрат машинани бур деб буюрди. Мен шошиб рулни бургандим, машина йўлга ағанаб кетди. Шундан кейин нима бўлганлигини билмайман.

Касалхонада ётганимда олдимга бир мўйловли ДАН ходими келиб тушунтириш хати олди. Бор воқеани айтиб бердим. Эртаси куни Шуҳрат келди ва менга тушунтириш хатини бошқача ёзиб беришни сўради. Яъни «машинада Ашуров бўлмаган» деган маънода. Аммо бу хатни Ашуровнинг ўзи ёзди, мен қўл қўйиб бердим, халос. Чунки у машинани тузатиб беришни ваъда қилди».

Навоий райони «Ленин йўли» жамоа хўжалиги 5-бригадаси ҳудудида яшовчи Рўзимурод Тошев район прокурорига ёзган тушунтириш хатида қуйидагиларни баён қилади: «Март ойининг охирларида бўлса керак, менинг жойимга (Р. Тошев Навоий район «Узсельхозтехника» бирлашмасида тунукасоз бўлиб ишлайди) ДАН хизматчиси Ш. Ашуров борди. Менда бир авария бўлган машина бор, шуни ремонт қилиш керак» деди. Рози бўлдим. Бир-икки кун ўтгандан сўнг Шуҳрат Ашуров билан унинг уйига бордим. У ерда қизил рангли, «Г 86-16 НВ» номерли «НИВА» автомашинаси турган экан. Уни ҳайдаб ишхонамга олиб келдим ва ремонт қила бошладим. Машинанинг қуйидаги қисимлари ишдан чиққан эди: томи, икки қаноти, капоти. Олдинги фартуги ўнг томон қисми алмаштирилиши керак эди. Ремонтни бошлаган кунимдан кейин Ашуров машинанинг томи, ён қисми, иккита қаноти, капоти, олдинги фартукларини олиб келиб берди. Ш. Ашуров билан машина ремонти учун 2500 сўмга келишган эдик. Бироқ у билан бирга келган ДАН бўлинмаси бошлиғи Т. Яҳёев автомашинани анча арзонга — 1000 сўмга ремонт қилиб беришим кераклигини уқтирди. Мен рози бўлдим.

Бироқ давлат автомобиль назорати район бўлими бошлиғи Т. Яҳёев аҳволни бошқача шарҳлайди. Унинг айтишича, 23 март соат 18.30 да ички ишлар бўлимида тревога эълон қилинган, бўлимдан 40 киши самолёт ҳалокати муносабати билан чақирилган Ш. Ашуров ҳам йўлда «Г 86-16 НВ» машинанинг ҳайдовчисини тўхтатиб, аэропортга олиб боришни илтимос қилган.

Хўш, бу ерда кимга ишониш керак? Ахир, тайёра ҳалокати маҳаллий вақт билан 13 дан 45 минут ўтганда содир бўлмаганмиди? Наҳотки, орадан етти соат ўтгач милиса ходимлари оёққа турса?! Жабрдийда Х. Эсонов ўз тушинтириш хатида ДАН инспектори Ш. Ашуров «жиноятчи қочиб кетди, шуни ушлашим керак» деб ёзган-ку. Қоида бўйича Ш. Ашуров ўз хизмат жойини ташлаб кетишга мутлақо ҳаққи йўқ эди. Қолаверса, қочиб кетган машинада жиноятчи борлигини қаердан била қолдийкин?

Хуллас, биз ушбу воқеа натижасини кўп кутдик. Аммо натижа чиқмади. Масалага аниқлик киритиш, айбдорларни жазолаш зарурлиги хусусида Навоийдаги 2-алоҳида рота командири Жуманазар Олломов вилоят ички ишлар бошқармасига ёзма мурожаат жўнатди. Бироқ унинг сўрови ҳам оқибатсиз қолиб кетди.

— Бундай ҳодиса тез-тез бўлиб туради, — дейди шу рота йўл назорати инспектори, милиция сержанти Ўктам Худойбердиев. — Биз минг машаққат билан жиноятчиларни ушлаб, тергов органларига топширамиз. Аммо, улар...

— Мана шундай юзакичилик оқибатида жиноятчилик кўпаймоқда, дейди рота командири Жуманазар Олломов. — Бугунги кунда кўпчилик милицияга ишонмай қўйди. Жамиятни қора зулукдай кемираётган мафиянинг қўли ҳамма жойда устун келаётганини яширмаслигимиз керак. Бунинг оқибатида оддий фуқароларнинг оҳу нолалари кўкка ўрламоқда. Биз ҳимоясиз халқни ўз вақтида қўллай олмасак ҳеч қачон ҳуқуқий давлат барпо этолмаймиз. Юқорида рўй берган ҳодиса мана шундай бедодлик, қонунсизлик оқибатида содир бўлди. Агар жамият инсоф ва диёнат асосига қурилганида айрим милиционерлар ҳам қассобга ўхшаб ёғ қайғусига тушмаган, ўз вазифаларини виждонан бажарган бўлур эдилар.

Қосим ҲАСАНОВ,
Маҳмуд МАРДИЕВ.

«БУЮК ИПАК ЙЎЛИ» НОМИ БЕРИЛДИ

Пиллачиликнинг Ўрта Осиёда биринчилардан бўлиб жаҳон даражасига кўтарган, Фарғонадаги машҳур ипакчилик корхонаси ўзининг 70 йиллик тарихини ҳам Роза Люксембург номи билан боғлаганди. Корхона яқинидаги энг сўлим, салқин кўчалардан бири эса Карл Либкнехт номи билан аталади.

Тарихий манбаларнинг шаҳодатлик беришича, бундан 3000 йил аввал ҳам той-той ипак, шойи-атлас, зиравору шифобахш ичимликлар ортган карвонлар Мағрибдан Машриққа, Ажам юртларидан Чин ўлкаларига қатнаб турган. Фарғона музофоти «Буюк ипак йўли»даги энг гавжум, обод, сўлим йўллари, меҳр-муруввватли меҳмоннавоз кишилари билан эътиборни тортган.

Яқинда ипакчилик жамоаси ўз корхоналарини «Буюк ипак йўли» номи билан аташга қарор қилди.

Н. СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

·ЭЪЛОНЛАР·

Агар Сизга қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари бозорида ишончли ҳамкор керак бўлса

МАДАМИНЖОН ЭРГАШЕВ НОМЛИ КОЛХОЗ

Хизматингизга мунтазир!

• ёғоч ва ёғоч материаллари,
• қурилиш ашёлари, жумладан шифер, цемент,
• газ ва сув ўтказувчи қувурлар

эвазига биз қуйидаги маҳсулотларни етказиб беришга тайёрмиз:

• пахта толаси,
• пилла,
• сабзавот, мева, полиз маҳсулотлари,
• консерваланган шарбат, компот, қиёмлар

Сизнинг таклифларингиз ва талабнома хатларингизни қуйидаги манзилда кутамиз:

✉ 713752, Фарғона вилояти, Тошлоқ райони, Мадаминжон Эргашев номли колхоз

☎ Маълумот учун телефонлар: 5-52-38, 5-57-44

Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазирлигига қарашли Н. А. Семашко номидаги саломатликни тиклаш ва физиотерапия илмий-текшириш институти бўшаб қолган лавозимлар ўрнини тўлдириш учун

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Рефлексотерапия бўлимига — катта илмий ходим (тиббиёт фанлари номзоди);

рефлексотерапия-гелиотерапия бўлимларига — катта илмий ходимлар.

Қуйидаги мутахассисликлар бўйича аспирантурага қабул-конкурс:

— курортология ва физиотерапия (кардиология);
— курортология ва физиотерапия (асаб касалликлари).

Қуйидаги мутахассисликлар бўйича клиник ординатурага қабул эълон қилади.

1. Курортология ва физиотерапия.
2. Курортология ва физиотерапия (кардиология).
3. Курортология ва физиотерапия (асаб касалликлари).
4. Курортология ва физиотерапия (гастроэнтерология).
5. Курортология ва физиотерапия (педиатрия).

Конкурс муддати эълон чиққан кундан 1 ой.

Ҳужжатлар қуйидаги манзилгоҳга юборилсин: 700084, Тошкент шаҳри, Хуршид кўчаси, 4.

Телефонлар: 34-55-00, 34-30-77, 34-14-02.

Ўзбекистон Республикаси Уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги жамоаси ва касаба уюшмаси марказий қўмитаси уй-жой коммунал хўжалиги вазирининг ўринбосари Э. А. Йўлдошевга акаси

Акбар Абдусаматович ЙЎЛДОШЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдирадилар.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси ҳузуридаги солиқ Бош бошқармаси жамоаси бошқарманинг бўлим бошлиғи У. Ризаевга отаси

Жўра РИЗАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш муҳандислари институти ректорати ва касаба уюшмаси Чизма геометрия ва муҳандислик графикаси кафедрасининг мудири, профессор Ш. К. Муродовга оналари, республика шахсий пенсионери

ХАБИБА АЯнинг

вафот этганлиги муносабати билан ҳамдардлик билдирадилар.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608. Буюртма Г—197.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси.

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи: Анвар ЖЎРАБОЕВ.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Карим БАҲРИЕВ, Эсирғап БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Зоҳид НОРМУҲАММЕДОВ, Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ (бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Абдукарим РАҲИМБЕРДИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Қулаҳмад РИЗАЕВ, Эркин САМАНДАР, Азим СУЮН, Александр ТЮРИКОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Александр УЛИЧКИН (масъул котиб, «Народное слово»), Муҳтарама УЛУҒОВА (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Раим ФАРҲОДИЙ, Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Сандаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 19-уй.

● Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. Тошкент шаҳри 700083, Ленинград кўчаси, 32-уй. Босишга топшириш вақти 21.00 Босишга топширилди 2?.00.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12